

BULLETIN

verschijnt drie-maandelijks

maart 1984, nummer 42

**KONTAKTGROEP
AUTOMAATBOEKJES
EN ROLZEGELS**

NEDERLAND

Voor het laatst . . .

...schrijf ik deze inleiding. De bezoekers van de bijeenkomst in Amsterdam wisten het al: 10½ jaar lang een blad in elkaar zetten vind ik mooi genoeg. Een toelichting op mijn besluit vindt u in dit nummer.

Ik blijf wel meewerken als redakteur postzegelboekjes en ik zet mijn rubriek 'Nieuwe Postzegelboekjes' op dezelfde wijze voort.

Intussen lijkt er wel een nieuwe eindredakteur (coördinator) beschikbaar te zijn. Maar het bestuur nodigt iedereen die over tijd en enig schrijverschap beschikt uit zich ook te melden. Ook vertalers (vooral uit Engels en Duits) worden warm onthaald. Wat meer medewerkers is geen luxe.

Hartje 's-Hertogenbosch

Bent u wel eens op zaterdag op de Markt te 's-Hertogenbosch geweest? Een oergezellige toestand! Bovendien is het er 's ochtends ook nog eens echt markt.

De maartbijeenkomst geeft u de gelegenheid eens kennis te maken met het centrum van Brabants hoofdstad, want hotel Central ligt aan de Markt. (En als u wat gezinsleden meeneemt, hebt u daar geen omkijken naar.)

Middagactiviteiten

Verzamelt u boekjes van Cyprus, of automaat- en loketstroken? Breng dan uw verzameling en/of doubletten mee, want aan deze gebieden wordt 's middags speciaal aandacht besteed. De heer De Rooy brengt zijn verzameling Cyprus en de nodige documentatie mee. De heer Kuyt doet hetzelfde met de loket- en automaatstroken.

Kontributie 1984

De meesten hebben ongetwijfeld het zeer gematigde bedrag van de contributie al voldaan. Dat hoort ook zo. Het werd u ook gemakkelijk gemaakt met die acceptgirokaart. Behoort u tot die enkelingen die nu met het schaamrood tot achter de oren moeten erkennen nog niet betaald te hebben (de poststaking geldt namelijk niet meer als smoes), dan kunt u dit verzuim goed maken door met de allergrootste spoed nu te betalen. Bent u de acceptgirokaart kwijt, maak dan maar met een gewone opdracht het geld (f 22.50 binnenland, f 32.50 buitenland) over op onderstaand gironummer.

Tot slot. Neem dit lijvig blad aandachtig door. Ik weet zeker dat u een aantal interessante en verrassende zaken zult tegenkomen.

dR

WELKOM IN 'S-HERTOGENBOSCH

zaterdag 10 maart 1984

HOTEL CENTRAL

Markt 51-57

tel. 073-125151

Jeroen Bosch-zaal

Op de derde pagina van dit bulletin vindt u een wegenschets en aanwijzingen. Ook voor treinreizigers.

zaal open: 10.00 uur
vergadering: 11.00 uur
zaalveiling: 11.30-12.30 uur
activiteiten: 12.30-17.00 uur

Bestuur: J. Hali, Ulenpaslaan 51, 6825 EE Arnhem, telefoon (085) 611889, *veilingen*
P. Houdewind, Postbus 609, 2270 AP Voorburg, telefoon (079) 313172, *voorzitter, redakteur automaatstroken*
G. Kuijt, Saffierstraat 139, 2403 XP Alphen aan de Rijn, telefoon (01720) 45114, *sekretaris*
P. Portheine, A. Scheffersingel 38, 3351 BC Papendrecht, telefoon (078) 152002, *penningm./verz. Bulletin*
W. de Rooy, Postbus 1051, 5140 CB Waalwijk, telefoon (04160) 31451, *redakteur postzegelboekjes*
Kontributie/Ledenadministratie: H.J.D. Sparreboom, Goudenregenplantsoen 377, 2982 TH Ridderkerk - postgiro: 3092962

Overname van artikelen uit de bulletins van de Kontaktgroep alléén na schriftelijke toestemming van het bestuur, onder bronvermelding.

Verslag van de bijeenkomst te Amsterdam op zaterdag 10 december 1983

Voorzitter Houdewind opent de vergadering met een terugblik op de geslaagde jubileumbijeenkomst te Rotterdam. Een dankwoord aan het adres van de organisatoren levert een spontaan applaus op uit de zaal.

Enkele mededelingen:

- De presentielijst circuleert tijdens de vergadering.
- Het heeft geen zin de sekretaris te bellen of te schrijven over het uitblijven van nieuwe fdc's met Nederlandse loketstroken. Als de PTT eindelijk weer eens nieuwe automaten plaatst, worden de fdc's echt togezonden, maar waar niets is, verliest...

Voor de nationale tentoonstelling hebben zich gemeld: de heer Bakker uit Geleen met rolzegels; de heer Schipper uit Noordwijk met automaatboekjes; de heer K.R. Boer uit Leusden met automaatstroken en als reserve blijven de heren Valckx uit Chaam en De Ruiter uit Wormer achter de hand. De heer Schipper trekt zich terug als geen jurering van de studiegroepinzendingen zal plaatsvinden. De sekretaris zal hierover contact opnemen met het organisatiecomité.

Over de onjuistheden in het artikel van de heer Van der Willigen in het Bondsjubileumboek heeft de voorzitter het Bondsbestuur geschreven. Er is gevraagd om een officiële korrektie.

De heer De Rooy deelt mee, dat hij definitief heeft besloten zijn functie als redakteur van het Bulletin na het maart-nummer (dit nummer dus) neer te leggen. Hij blijft wel aan als bestuurslid, als de vergadering dit wil. Tevens blijft hij dan nieuwtjesmeldingen voor het bulletin, nieuwtjesleveringen en keuringen verzorgen.

De voorzitter doet een dringend beroep op de vergadering mee te helpen bij het vinden van een oplossing voor deze moeilijke vakature. De sekretaris verwacht met de meeste spoed serieuze aanmeldingen van gegadigden voor de functie van redakteur/coördinator.

Het verslag van de vorige bijeenkomst wordt ongewijzigd vastgesteld.

De heren Portheine en De Rooy zijn aftredend als bestuurslid. Er zijn geen tegenkandidaten gesteld, zodat de vergadering besluit beide heren bij acclamatie te herbenoemen.

De oplossing van de automaatprijsvraag was: een Oostenrijkse rolzegelautomaat. Het land was enkele malen geraden, de automaatfunctie niet. Deurwaarder Van Nuenen trekt de oplossing van de heer Nijssen uit St. Anthonis.

Nieuwtjesmeldingen op alle verzamelgebieden vinden plaats door de heren De Rooy en Houdewind. Tariefsverhogingen zullen volgen in België, Oostenrijk en Zwitserland, terwijl in ons land gedacht wordt aan de invoering van een lokaaltarief.

Bij voldoende belangstelling wil de voorzitter proberen een nog te verschijnen ATM-katalogus kollektief te bestellen.

De veiling zal deze keer geheel schriftelijk worden afgehandeld. De achtergronden van dit bestuursbesluit worden toegelicht door de voorzitter.

Tijdens de rondvraag worden enkele correcties in de veilinglijsten aangebracht.

De heer Erkens meldt de fdc's automaatboekjes 1 en 2 uit Oostvoorne nu ook met de uuraanduiding 19.00 uur, voor beide stempels 1 en 2.

De voorzitter sluit de vergadering.

G.H. Kuijt

Het sekretariaatsadres is begin dit jaar gewijzigd. Het nieuwe adres is nu:

G.H. Kuijt, Saffierstraat 139, 2403 XP Alphen aan de Rijn. Telefoon 01720-45114.

Volgende bijeenkomsten:

26 mei 1984	Rotterdam (Verzamelgebouw-Zuid)
22 sept 1984	Amsterdam (Euromotel-Zuid)
8 dec 1984	Rotterdam (Verzamelgebouw-Zuid)

Route-aanduiding naar Hotel Central, Markt, 's-Hertogenbosch

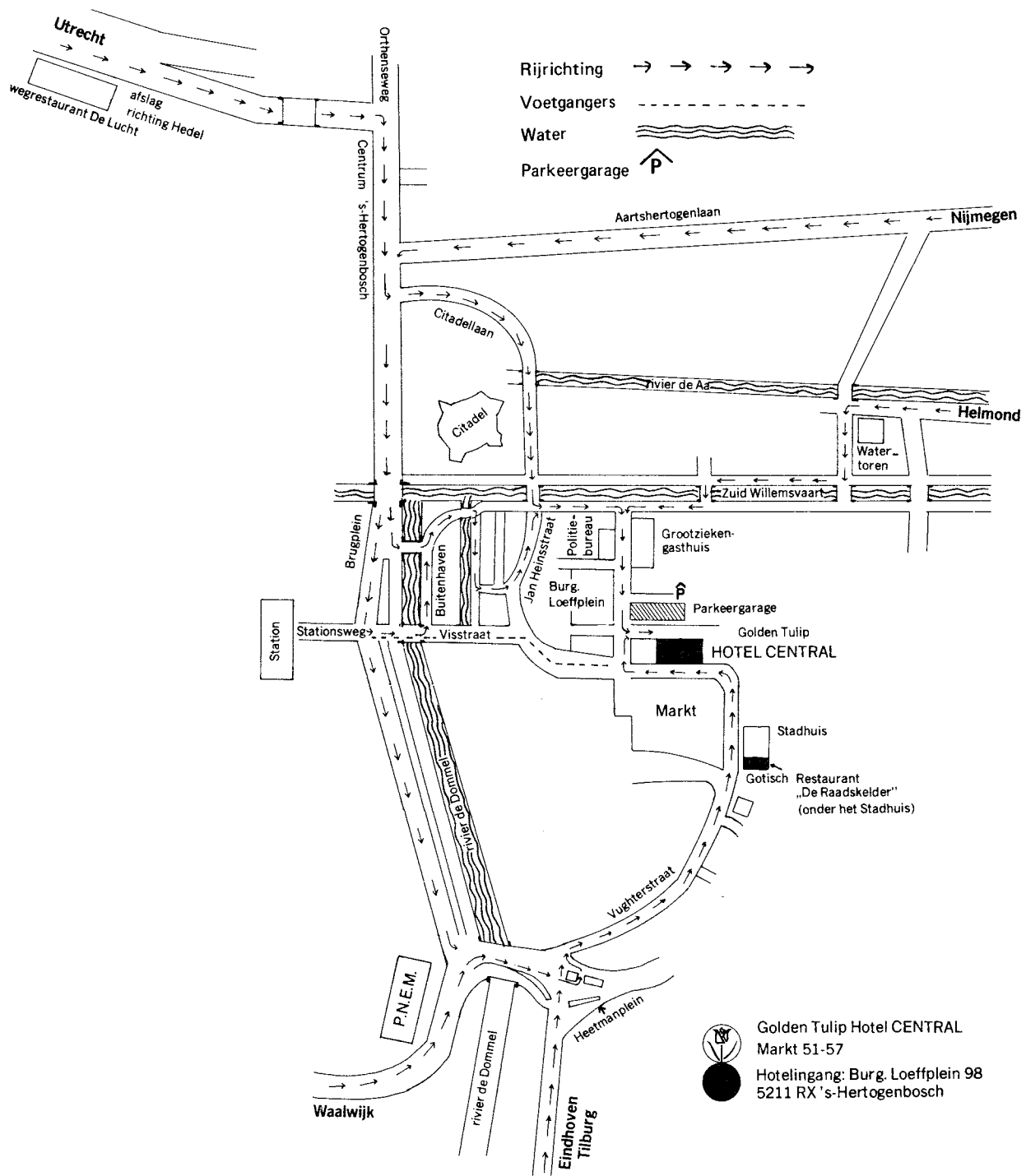
Treinreizigers: circa 10 minuten lopen van Station. Bussen van stadsdienst hebben eveneens een halte op de Markt.

Automobilisten: bent u het spoor bijster, iedereen in 's-Hertogenbosch kan u de weg naar de Markt wijzen.

Aan de achterzijde van het hotel - bij het Burg.Loeffplein - is een grote parkeergarage. Aan die zijde is ook een hotelingang.

Komt u van de richting Utrecht, denk er dan aan enige kilometers vóór 's-Hertogenbosch de afslag richting Hedel te nemen. U komt dan de stad dicht bij het centrum binnen.

Leden uit het Westen kunnen wellicht beter bij Gorinchem de A27 nemen, en vervolgens bij de afslag Waalwijk de Maasroute naar 's-Hertogenbosch nemen.

Redaktiewisseling

Toelichting op het besluit van W. de Rooy om terug te treden als eindredakteur van het Bulletin.

Ruim tien jaar lang heb ik als eindredakteur het bulletin verzorgd.

Met veel plezier, want het gaf me veel voldoening. Ook kreeg ik veel positieve reacties gedurende die jaren.

Andere bestuursleden weten dat - helaas - het enthousiasme van het begin erg verzwakt is. Diverse malen heb ik in het bestuur te kennen gegeven, de redactie van het bulletin aan een ander te willen overdragen. Omdat het nooit lukte er iemand anders voor te vinden, heb ik me steeds laten overhalen er toch mee door te gaan.

Nu heb ik besloten om er na het maartnummer mee te stoppen. Om diverse redenen:

- * 10 jaar is een heel aardige tijd (toevallig heb ik het als sekretaris van een postzegelvereniging ook precies 10 jaar uitgehouden)
- * door mijn werk en andere activiteiten kom ik geregeld in tijdnood. Voor het bulletin moet dan steeds alles enige weken wijken, en dat bevalt me niet.
- * door mijn geringer enthousiasme en mijn tijdgebrek ben ik ontevreden over de kwaliteit van de huidige bulletins. Het is vaak kunst- en vliegwerk, en verzorging en inhoud kunnen momenteel beslist beter.
- * ik wil o.a. meer tijd kunnen besteden aan de filatelie zelf. De afgelopen drie jaar heb ik geen enkele kollektie meer opgezet.

Ik begrijp dat ik de contactgroep nu wel voor het blok zet. Toch is mijn beslissing wel definitief.

Ik wil de volgende werkzaamheden wel blijven doen:

- * nieuwtjes verzorgen (overigens ook bijzonder tijdrovend)
- * als redakteur postzegelboekjes voor elk bulletin 5 à 7 pagina's aanleveren met informatie over nieuwe uitgaven (incidenteel ook eens een artikel).
- * het keuren en verzorgen van keuringscertificaten.

Ik wil ook als bestuurslid beschikbaar blijven. Uiteraard alleen met instemming van de vergadering.

Het bulletin is zo'n beetje het visitekaartje van de contactgroep. Ook als mede-oprichter van de groep heb ik met veel spijt deze beslissing moeten nemen. Ik hoop dan ook van harte dat er snel een opvolger gevonden kan worden. Ik geeft toe dat de tweeëenheid in mijn persoon van filatelist en Neerlandicus voor deze functie aardig gelukkig was. Maar dat ik als enige van 800 leden ervoor geschikt zou zijn, lijkt me baarlijke nonsens.

Dus wie een beetje tijd heeft, hij melde zich.

Walter de Rooy

Agenda maart-bijeenkomst

Aanvang vergadergedeelte 11.00 uur.

1. opening	6. redactie bulletin
2. verslag december-bijeenkomst	7. Essen
3. lidmaatschap Bond	8. begroting 1984
4. tentoonstelling Eindhoven	9. nieuwtjes
5. tentoonstelling Den Haag	10. rondvraag en sluiting.
5a. verloting	
5b. automaatprijsvraag	*****

In welk land hangt deze automaat?

Een nogal gehavend exemplaar, zoals u ziet.

Vermoedt u uit welk land hij afkomstig is, schrijf de naam van dat land dan op een briefkaart en stuur deze aan:

Redactie Bulletin
Postbus 1051
5140 CB Waalwijk.

Zoals vaker, werd ook deze foto ons beschikbaar gesteld door een lid van onze groep.

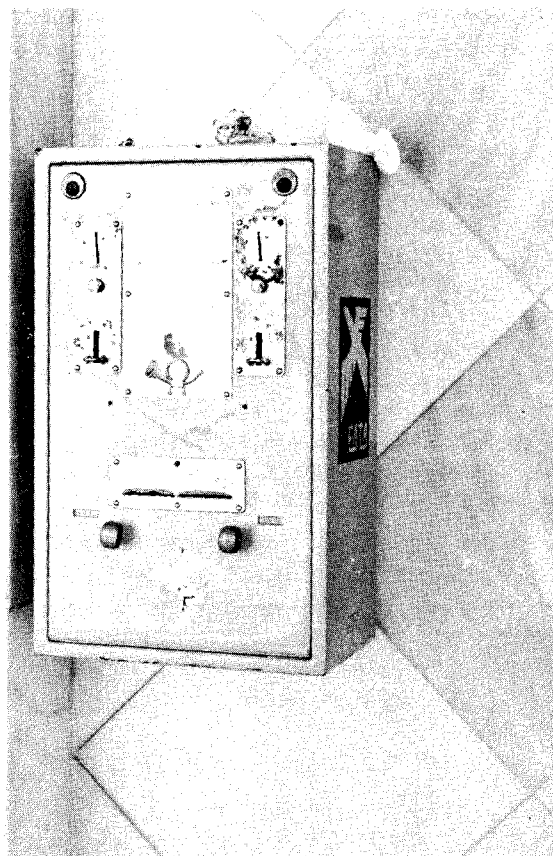
Uit de goede oplossingen wordt tijdens de a.s. bijeenkomst de winnaar getrokken.

Deze ontvangt:

ALLE POSTZEGELBOEKJES VAN ACHT LANDEN
KOMPLEET.

Wilt u hiervoor ook in aanmerking komen, zorg dan dat uw briefkaart uiterlijk 9 maart bezorgd is.

(Overigens, weet ook u wel dat er meerdere landen zijn die tot nu toe slechts één boekje uitgaven. Maar dan nog...).

Nationale tentoonstelling Eindhoven

Intussen zijn we rond met de kaders van de Kontaktgroep voor de in juni te houden tentoonstelling te Eindhoven. De volgende leden nemen deel:

- * de heer Boer uit Leusden met de automaatstroken van België
- * de heer Bakker uit Geleen met een uitgebreide kollektie Nederlandse rolzegels
- * de heer Blik uit Amsterdam met Nederlandse automaatboekjes
- * de heer De Ruiter uit Wormer met enige kaders buitenlandse postzegelboekjes

De heer Valckx uit Chaam heeft zich als reserve beschikbaar gesteld.

We waarderen het bijzonder dat men snel bereid bleek mee te doen. Al onze verzamelgebieden zullen in Eindhoven vertegenwoordigd zijn!

Filacento 6-9 september 1984

Aan deze te 's-Gravenhage te houden jubileumtentoonstelling met internationale deelname kunnen ook leden van onze kontaktgroep deel nemen. Er worden geen speciale eisen gesteld aan inzendingen.

Aanmeldingsformulieren voor FILACENTO zijn te verkrijgen bij het Bondsburo, Postbus 8183, 3503 RD UTRECHT.

De aanmelding sluit 15 april a.s.

Doet u mee aan een plaatselijke of regionale tentoonstelling . . .

. . . laat dan dan altijd tijdig weten aan de redactie van het Bulletin. Veel van onze leden zijn erin geïnteresseerd te weten wie waar meedoet.

STEL DAT UW VERZAMELING ZO'N f 10.000 WAARD IS ...

Dat is ie al gauw. Ga alles nóg maar eens
kopen! Nogmaals kopen?

Jawel, bijvoorbeeld na brand, diefstal, inbraak,
lekkage, e.d. Of als er iets gebeurt bij een ten-
toonstelling, veiling of ruilbeurs, of tijdens het
vervoer.

Moet je nou z'n risico lopen?

VOOR f43 PER JAAR NEEMT DE HOLLAND DAT RISIKO VAN U OVER

Dus f 4.30 per f 1000 verzekerd bedrag.
Vanaf f 15.000 vindt op kosten van de HOLLAND taxatie plaats
door een postzegeldeskundige.

Bel of schrijf ons voor een aanvraagformulier.

homan
ASSURANTIËN BV • WAALWIJK
J.KUHNAUSTRAT 10 • 04160-37402

EEN ZEER UITGEBREIDE VOORRAAD POSTZEGELBOEKJES VAN ALLE LANDEN, OOK NEDERLAND !!!

UNIEK IN NEDERLAND.

Vraag de gratis catalogus

POSTZEGELHANDEL **J. F. H. BROUWERS**

WESTERPARK 72
5042 MH TILBURG

TELEFOON 013 - 670071

Nieuwe leden

G.J.D. van Sijll, P. Breughelstraat 14, 4033 EE LIENDEN
L.B. Vermeer, Seringenplantsoen 537, 2982 BR RIDDERKERK

Opgezegd per 1-1-1984

P.J. Andringa - Uithoorn, J.H. van Bommel - Dordrecht, P.A.G. Couvée - Dedemsvaart, H.M.P. Diepstraten - Rijswijk, H. Hoffmann - Bonn BRD, J.C. Hooyschuur - Wormerveer, W. Jansen - Utrecht, Chr. Koster - Capelle ad Yssel, H.J. Leenders - Berg en Dal, R.C. Nijsen - Rotterdam, C.H.A. Paardekoper - Leidschendam, J. Riem - Voorhout, J. Sanders - Veghel, M. Snoei - Krimpen ad Yssel, A.J. van Vliet - Maassuis.

Zo doen onze oosterburen dat:

**Damit Sie welche haben,
wenn Sie welche
brauchen:**

Immer ein paar mehr mitnehmen.
Gib't auch aus Automaten.

Deutsche Bundespost

4 Postwertzeichen zu 10 Pf
2 Postwertzeichen zu 30 Pf
2 Postwertzeichen zu 50 Pf
2 DM

Voortaan zelf uw versneden rolzegels draaien

Twee leden van de Zwitserse vereniging R.S.V. zijn erin geslaagd om in samenwerking met de technische apparaten en instrumenten werkplaats Possen GmbH. een handzaam apparaatje te ontwikkelen om rolzegelautomaten te ontregelen, zodat versneden rolzegels uit de automaten te verkrijgen.

Het apparaatje is in 1983 uitvoerig getest. Tijdens de beurs Philatelia '83 in Düsseldorf hebben we de resultaten gezien. 's Avonds is een automaat door ons zelf beproefd, de resultaten waren werkelijk verbluffend.

Op ons verzoek is eind december 1983 een apparaatje, om dit op de nederlandse rolzegelautomaten te testen, uit Zwitserland ontvangen.

Na modulatie en een extra bekrachtiging van de pulsator, uitgetest in de fijnmechanische werkplaats van Autron B.V. te Rotterdam, blijkt het apparaatje ook in Nederland prima te functioneren; helaas echter uitsluitend op de elektrische Florstedt maar niet op de mechanische Klüssendorf rolzegelautomaat.

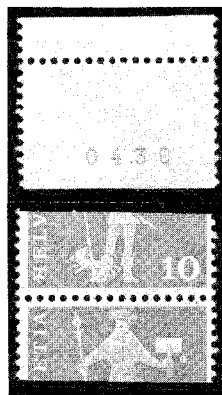
Het apparaatje, we noemen het 'miscutty', is nu op een aantal rolzegelautomaten uitgetest.

In het postdistrict Arnhem zijn onze activiteiten niet onopgemerkt gebleven. De enige geschikte automaat bevindt zich in 'Het Dorp'. De kantoorhouder achtte het noodzakelijk om de 'vuller' van de automaten, de heer Adams, in kennis te stellen. Inmiddels zijn door hem, via de directeur van het Postdistrict te Arnhem, de technische dienst bij de Centrale Directie der PTT te 's-Gravenhage, het hoofd van de research afdeling en de afd. Inspectie van het PTT Neher laboratorium te Leidschendam gealarmeerd. Technici verwachten dat het aanleggen van een anti-magnetisch veld (zogenoemde: kooi van Faraday) rond het elektrisch transport-systeem in de rolzegelautomaten, afdoende moet zijn om de magnetische ontregeling van het apparaatje 'miscutty' het hoofd te bieden. Gezien de konstruktie van het apparaatje zal dit naar ons oordeel niet afdoende zijn. Voorsnog zijn de mogelijkheden legio.

Onderstaand enkele duidelijke voorbeelden.

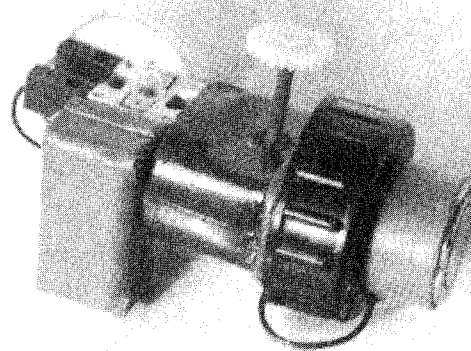
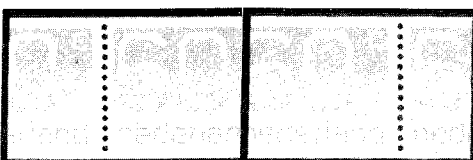
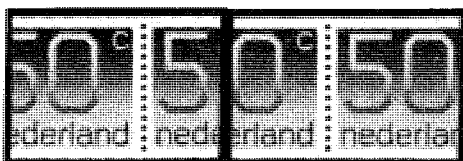
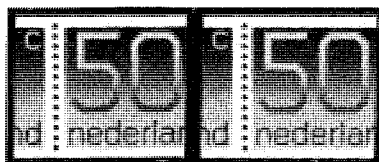
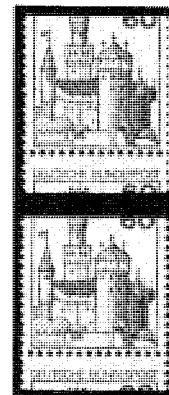
Frankrijk

Zwitserland

B.R.D.

Afbeelding van het prototype 'miscutty'. Rechts de magneet en aan de bovenzijde het inregelwielje.

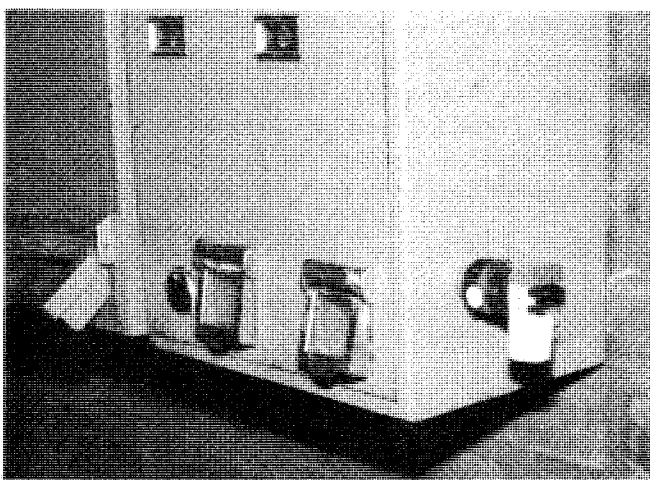
De werking van 'miscutty' is eenvoudig, zodat dit voor degenen die er mee gaan werken geen probleem zal zijn; dit in tegenstelling tot het inwendige van het apparaatje waar een drietal chips alles regelen.

Het principe: Het apparaatje moet aan de rechterzijde van de rolzegelautomaat worden geplaatst. De juiste plaats is bij de gebruiksaanwijzing gevoegd. (bij automaten die op het PTT-kantoor zijn ingebouwd of bij automaten die tussen andere automaten hangen, is 'miscutty' niet te gebruiken.)

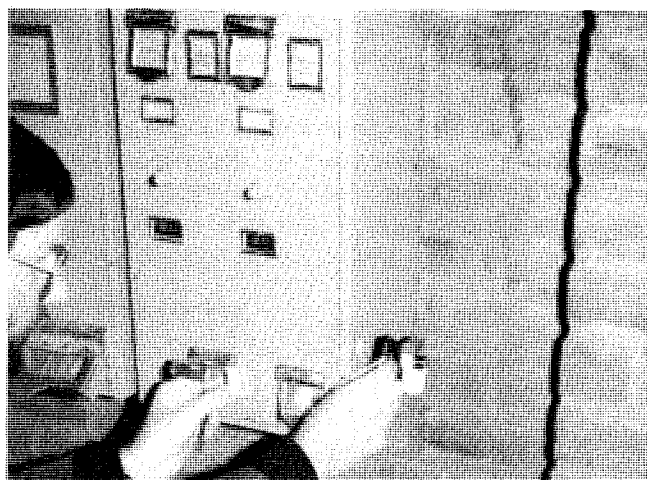
Vervolgens moet eerst op de normale wijze een rolzegel worden gedraaid. Het apparaatje regelt zich dan automatisch in. Bovenop het apparaatje gaat dan een lampje branden. Gebeurt dit niet, dan nogmaals op de normale wijze een rolzegel draaien. Hierna kan het instelwielje langzaam naar links gedraaid worden zodat het transportsysteem in de automaat versteld wordt. De mate van verdraaien is bepalend voor de wijze van versnijden. Een trucje om 'langere' zegels dan één zegel te krijgen is om tijdens de afgifte van de zegel het tandwielje met de vingers enigszins te 'remmen'. Dit moet men leren.

Getracht zal worden om op onze volgende bijeenkomst te 's-Hertogenbosch wederom een rolzegelautomaat te hebben, precies zoals dit lukte bij het postdistrict te Rotterdam tijdens de jubileumbijeenkomst.

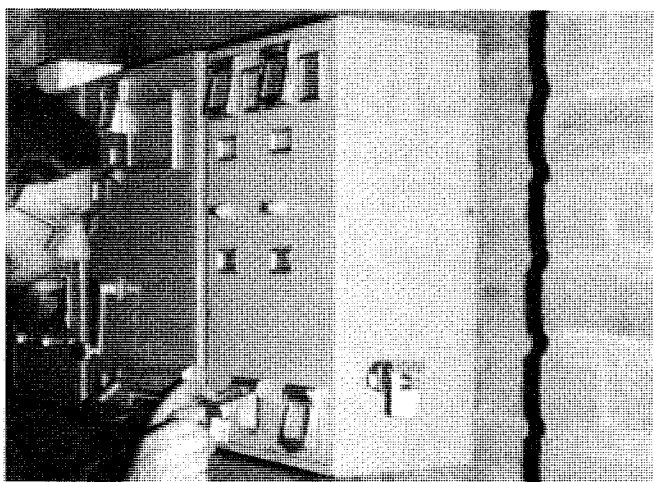
De heer W. de Rooy heeft inmiddels met de directeur van het postdistrict - de heer Peters - hierover contact opgenomen. We zullen dan het apparaatje ter plaatse demonstreren.

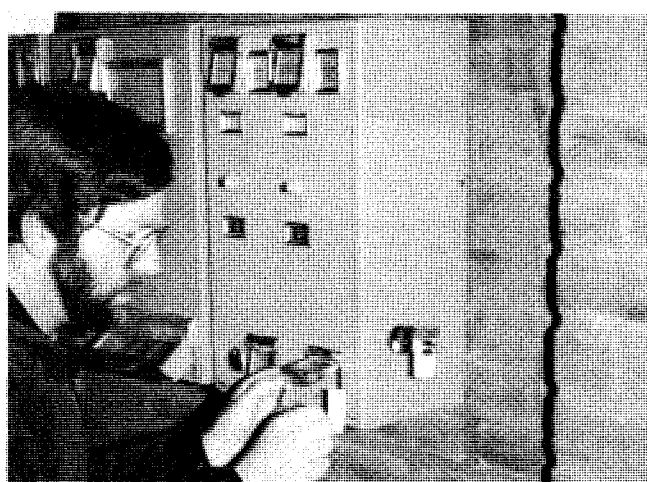
Het apparaatje aan de rolzegelautomaat bevestigd.

Het inregelen van het apparaatje 'miscutty'

Het draaien van de versneden rolzegel van 50 ct.

Het uithalen van de versneden rolzegel 60 ct.

Vanaf heden is het voor onze leden mogelijk om dit apparaatje 'miscutty' te bestellen. Er is echter een voorwaarde aan verbonden: Wij verwachten van de leden die dit apparaatje aanschaffen, dat ze na gebruik ervan op een rolzegelautomaat het transportsysteem weer op de 'normale' stand zetten. Wij zullen stellig met PTT last krijgen als 'normale'-gebruikers ook versneden zegels uit de automaat krijgen. Dergelijke klachten kunnen wij ons als Kontaktgroep niet permiteren gezien alle goede verstandhoudingen met PTT.

Belangstellenden dienen een bedrag van f 25.- over te maken op postgiro: 4230230 t.n.v. Nieuwtjesdienst 3, Kontaktgroep Automaatboekjes en Rolzegels te Alphen a/d Rijn.

Uw betaling dient uiterlijk drie weken na onze bijeenkomst op 10 maart a.s. te zijn bijgeschreven, opdat een kollektieve - i.v.m. een korting - bestelling kan worden geplaatst.

Begroting 1984

KONTRIBUTIE	17500,00
VEILINGOPBRENGST	7000,00
NIEUWTJESDIENSTEN	3000,00
DIVERSEN	1000,00
NADELIG SALDO	3200,00

f 31700,00
=====

BULLETIN	18000,00
PORTO BULLETIN	2200,00
ZAALHUUR	2200,00
ADM.- EN BESTUURSKOSTEN	4000,00
ABONNEMENTEN	550,00
REKLAME	550,00
VEILINGKOSTEN	2000,00
NIEUWTJESDIENSTEN	1200,00
ALGEMENE KOSTEN	1000,00

f 31700,00
=====

Financieel overzicht 1983

KONTRIBUTIE	19000,00
VEILINGOPBRENGST	6918,75
NIEUWTJESDIENSTEN	3322,49
LOKETSTROKEN EN FDC'S	111,00
ADVERTENTIES	698,75
RENTE	893,82
OPBRENGST VERLOTING MRT.	75,50
OPBRENGST JUBILEUM	13118,05
RESERVERING JUBILEUM	5000,00

f 49138,36
=====

BULLETIN	17216,01
PORTO BULLETIN	1976,22
ZAALHUUR	1852,00
ADM.- EN BESTUURSKOSTEN	3800,80
ABONNEMENTEN	532,26
REKLAME	75,00
VEILINGKOSTEN	2876,49
NIEUWTJESDIENSTEN	257,21
ALGEMENE KOSTEN	1209,29
KOSTEN JUBILEUM	13403,00
DIVERSE LASTEN	25,53
BATIG SALDO	5914,55

f 49138,36
=====

Balans 1983

INVENTARIS	3,00
POSTGIRO	9003,29
POSTGIRO PLUSREKENING	11913,68
VOORSCHOT NIEUWTJESD. 1	7542,87
idem 2	1000,00
idem 3	400,00
idem LEDENADM.	151,08
KAS	41,55
DEPOTBEDRAG PTT-PDA	150,00
DEBITEUREN	820,85

f 31026,32
=====

ALGEMENE RESERVE	17276,02
CREDITEUREN	4750,30
VOORUITBETAALDE KONTRIBUTIE 1984	9000,00

f 31026,32
=====

P. Portheine,
penningmeester

Nieuwe rolzegels

SPANJE

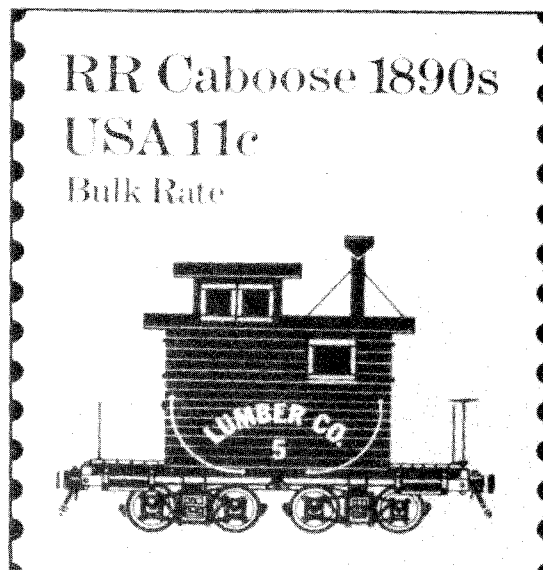
Twee waarden uit de huidige frankeerserie zijn nu ook in genummerde rolzegels verschenen: 7 en 16 Pta. Beide op fosforescerend papier.

VERENIGDE STATEN

Op 3 februari verscheen in de transportserie een rolzegel met als afbeelding een Railroad Caboose (personeelswagen). Het is het dertiende zegel in deze serie. De roodkleurige rolzegel is verkrijgbaar in rollen van 500 en 3000. Op elk 24e zegel is een plaatnummer te vinden.

In diezelfde serie zal op 7 april een 'Baby Buggy' rolzegel verschijnen.

© 1983 U.S. POSTAL SERVICE
ALL RIGHTS RESERVED

ZWEDEN

Post-sparen in Zweden 100 jaar.

In 1984 viert de Zweedse post-spaarbank zijn honderdste verjaardag. Ter gelegenheid daarvan gaf de PTT op 9 februari drie jubileumzegels uit in de waarden 100 öre, 1.60 kr en 1.80 kr. De zegels worden uitgegeven in rollen.

Het post-sparen - met spaarbankboekjes, maar ook door middel van salarisrekeningen - is in Zweden erg populair geworden. Momenteel beschikt men over een inleg van zo'n 32 miljard kronen. (4000 per inwoner).

Europazegels.

Zie de beschrijving bij de rubriek 'nieuwe automaatboekjes'. Eén van de twee waarden verschijnt in rollen: de 2.70 kr.

post-spaarzegels

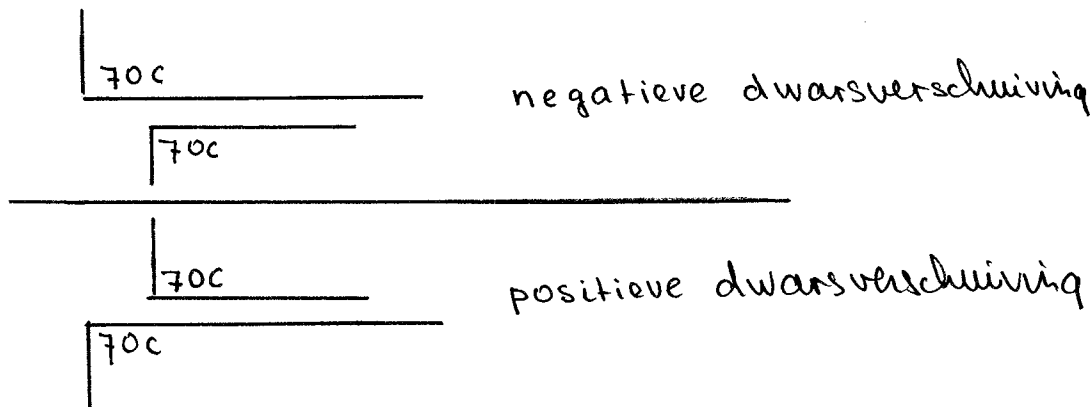
Europazegels

De verschillende kaftcilinders van boekje 29: aanvulling

Verbeteringen naar aanleiding van het artikel in bulletin 41 (blz. 83-41-A.671) van december 1983.

Bij het overzicht van de diverse kaften is het teken van de cv/dv niet vermeld. We spreken van een positieve cv/dv als de verschuiving met de klok mee is, tegen de klok in heet het dan een negatieve cv/dv.

Onderstaand treft u de twee voorbeelden aan, waarbij de gekozen cilinders willekeurig zijn.

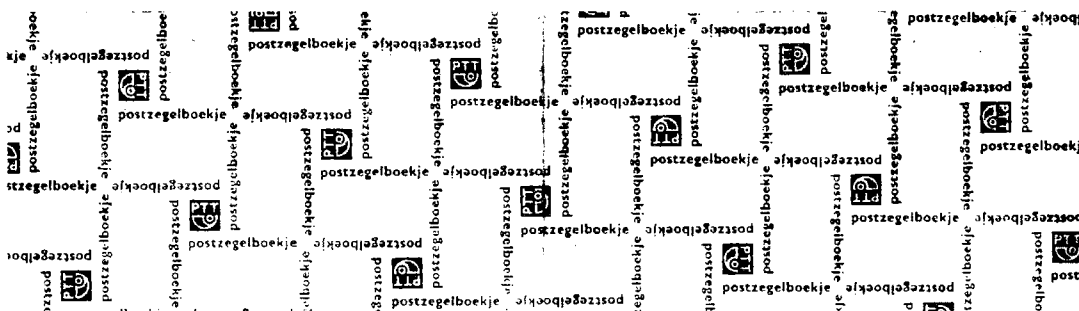
Hier volgt de juiste tabel:

Rotterdam	1	cv/dv	-0,1 mm	cv	9,4 mm
	2	cv/dv	+0,0 mm	cv	9,4 mm
	3	cv/dv	-1,2 mm	cv	9,7 mm
Amsterdam	1	cv/dv	-0,5 mm	cv	9,4 mm
	2	cv/dv	-0,3 mm	cv	9,4 mm
Maastricht	1	cv/dv	-0,3 mm	cv	9,3 mm
Haarlem		cv/dv	+0,3 mm	cv	9,2 mm
Arnhem	1	cv/dv	-0,2 mm	cv	9,5 mm
	2	cv/dv	+0,0 mm	cv	9,4 mm
	3	cv/dv	-0,3 mm	cv	9,2 mm

Inmiddels zijn er ook enkele personen die in het bezit gekomen zijn van de volgens mij niet bestaande kaftvariant van zowel boekje 27 als 28a. Alleen is het PTT-embleem slechts gedeeltelijk op de kaft aanwezig (normaal moet het gehele embleem aanwezig zijn).

Ik dank de heren Timmermans en Eikholz voor hun opmerkingen.

C.J.H. Matser
18-1-1984

Automaatboekje 27a en 28a

plakking rechts

Postzegelboekjes 1983

Ons Duitse lid, de heer Wulf D. Horst heeft voor het zoveelste jaar de nooit genoeg geprezen taak op zich genomen alle uitgiften van één jaar op een rijtje te zetten. Kompleet met allerlei informatie over inhoud, samenstelling en katalogusnummers. De lijst is dit jaar wat kleiner geworden, omdat er - gelukkig - voor de horde Commonwealth-landen kennelijk geen aanleiding gevonden kon worden voor een zg 'omnibus'-uitgave.

<u>datum</u>	<u>land</u>	<u>kat.nr.</u>	<u>motief</u>	<u>nominaal</u>	<u>inhoud</u>
5-	1	China	8 (18)	Jaar van het varken	96 fen 12x8 fen
8-	1	Thailand	27	Dag van het Kind	b 5 baht 4x1.25 baht
11-	1	Lesotho	SG B5	paddestoelen	M3.70 3x10,30,2x50,75s
1-	2	Finland	AV9-HAm15	A wapentype 1848-2-82	mk 1.- 1x50,2x20,1x10p
10-	2	Zweden	H342	drukkunst	a zkr 16.50 10x165öre
15-	2	Canada	B45-dR/H 85	A ahornblad	a 50c 2x5,1x8,1x32c
				10 verschillende kaften: prov.parlementsgebouwen	
15-	2	Kenia	SG B13	bloemen	b 10/- 4x10,20,30,50,8x70c
15-	2		SG B14	bloemen	b 20/- 8x10,20,30,50,16x70c
16-	2	G.-Britt.	SG FB23A	A zeldzame dieren(1):	a 50p ½,4x3 boven
16-	2		FB23B	A Bagot geit	a 50p 3x12½p onder
16-	2		FK5A/B	treinen(1): GWR	ab £ 1.25 10x12½p
16-	2		FN6A/B	posthist.(?):postmerken	ab £ 1.43 4x12½,6x15½p
19-	2	Guyana	SG B10	padvinderij	\$10 4x15c,\$1.10,\$1.25
19-	2		SG B11	padvinderij	\$5.60 4x15c,\$1.25
23-	2	Portugal	1 (23)	militaire uniformen	E 105 12½,25,30,37½ E
25-	2	Thailand	28	postcode, olijfkleurig	5 baht 4x1.25 baht
25-	2		29	postcode, donkerblauw	5 baht 4x1.25 baht
14-	3	Guernsey	SG B20	munten	£1 2x4,3x9,5x13p
14-	3		SG B21	munten	£1.30 5x4,5x9,5x13p
17-	3	Thailand	30	IMO zee-organisatie	5 baht 4x1.25 baht
24-	3	Zweden	Facit H343	USA-betrekkingen	a 13.50 kr 5x270ö
30-	3	Thailand	31	onderzoekabels	5 baht 4x1.25 baht
		3 DDR	W/R 22	A telefoons	1.-M 10x10 Pf
1-	4	Thailand	32	dag van de ambtenaar	5 baht 4x1.25 baht
5-	4	Gr.-Britt.	SG FB24	A dieren(2):Gl. varken	50p 2x1,3x3½,12½p
5-	4		FK6A/B	treinen(2): LMS	ab £1.25 10x12½p
5-	4		FN7A/B	posthist.(8): Sea horse	ab £1.46 4x12½,6x16p
5-	4		FQ1A/B	verjaardagsdoos	ab £1.60 10x16p
5-	4	Finland	Facit HAm15	A wapentype 1884-1-83	fmk 1 1x50,2x20,1x10p
5-	4	Denemarken		(inlegvelletje met nieuwe tarieven in oude boekjes)	
8-	4	Canada	B46-dR/H86	parlementsbibliotheek	a \$8 25x32c rood
11-	4	Thailand	33	vorst Kridakara	5 baht 4x1.25 baht
14-	4	Noorwegen	Facit H59	natuur: vogels IV	nkr 25 10x250φ
18-	4	Zwitserland	Zumst.76E	A volksgebruiken	Fr 5 2x10,8x20,40 Rp
				Blauwe kaften met 5 verschillende reclames	
19-	4	Jersey	SG B34	familiewapens Bisson	£ 1.32 6x1,2,8,11p
25-	4	Zweden	Facit H344	rabat: provinciewapens	a kr 32 20x160ö
(1-	5	Zwitserland	serie 83/83	postkaartenboekje rose	Fr 2 5x40Rp x 5 reclames
2-	5	Farøer	Boom HA2	A schaakfiguren	a dkr 15 6x250φ
19-	5	Denemarken	Boom 5.25	Margaretha+eijsfer	dkr 10 2x50,2.50,4x100φ
19-	5	Kiribati	SG B2	vogels	\$3 4x25,50c
25-	5	Zweden	Facit H345	Stockholmia 86	a kr 10 1,2,3,4 kr
1-	6	Frankrijk	Yvert 1061	A Liberté	10F 5x2F
1-	6		1062	Liberté	20F 10x2F
1-	6		1062a	Liberté form.78x26mm	20F 10x2F
1-	6		1063	Liberté	40F 20x2F
13-	6+	Irak	1	A bloemen	a 250 fils 1x10,20,30,40,50,100f

<u>datum</u>	<u>land</u>	<u>kat.nr.</u>	<u>motief</u>	<u>nominaal</u>	<u>inhoud</u>
16- 6	Denemarken	Boom S31	diepdruk	dkr 25	10x250φ
16- 6	Azoren	3 (6)	bloemen III	E 180	12½, 30, 37½, 100 E
30- 6	Canada	dR/H 87	forten Canada-dag	a \$3.20	10x32c
30- 6	China	9 (19)	Mausoleum Qin Shi Huang	Y 3.32	4x8, 3x10, 1x70f, 1x2Y
11- 7	Lesotho	SG B6	ballonvlucht	M 4.00	6, 2x7, 30, 60s, M1
21- 7	Denemarken	Boom HA20	A Margaretha + cijfer	dkr 10	2x50, 250, 4x100φ
27- 7	Gr. Britt.	SG FB25	A Dieren(3): Toulouse gans	a 50p	2x1, 3x3½, 12½p
27- 7		FK7A/B	treinen(3): LNER	ab £1.25	10x12½p
27- 7		FN8A/B	post.gesch. (9): pakk.post	ab £1.46	4x12½, 6x16p
4- 8	Thailand	34	prins Bhunarangi	5 baht	4x1.25 baht
4- 8		35	Bangkok 83	5 baht	4x1.25 baht
7- 8	Guyana	SG B12	schepen	\$3	10x30p
7- 8		SG B13	vlaggen	\$5	20x25c
7- 8		SG B14	schepen	\$6	4x\$1.50
7- 8		SG B15	schepen	\$6	5x\$1.20
7- 8		SG B16	schepen	\$6	10x60c
10- 8	Gr. Britt.	SG FQ2	discountboekje (./ 15p)	ab £ 1.45	10x16p
11- 8	Ierland	SG B19 (F.21B)	A gebruiksserie: gebouwen	£ 1	3x4, 4x22p
12- 8	USA	Scott BK143	express post	\$ 28.05	3x9.35
24- 8	Zweden	Facit H346	slakken	a kr 18	10x180ö
30- 8	Nederland	dR/H 29	rode kruis	Hfl 5	4x50+25, 2x70+30c
14- 9	Gr. Britt.	SG DZ2	koninklijke munt	£ 4	3x2x3½, 12x12½, 15x16p
21- 9		SG FQ3A/B	landschap: Bebury (Glos)	ab £ 1.60	10x16p
9	Zambia	SG B7	kunsthandswerk	b 66n	6x1, 6x2, 6x8n
9		B8	kunsthandswerk	b K 1.08	6x8, 6x10p
1-10	Guyana	SG B17	125 jaar Br. zegels	\$ 3.00	10x30c
1-10		B18	idem	\$ 3.00	5x60c
1-10		B19	idem	\$ 5.00	20x25c
1-10		B20	idem	\$ 6.00	10x30, 5x60c
1-10		B21	idem	\$ 6.00	10x60c
1-10		B22	idem	\$ 6.00	5x120c
19-10	Madeira	3	bloemen III	E 180	12½, 30, 37½, 100E
24-10	Thailand	36	UNO-dag	5.00 baht	4x1.25 baht
26-10	Gr. Britt.	SG FB26	A Dieren(4): Orkney schaap	a 50p	2x1, 3x3½, 12½p
26-10		FK8A/B	treinen(4): CLAN	ab £ 1.25	10x12½p
26-10		FN9A/B	post.gesch(10): regionale	ab £ 1.46	4x12½, 6x16p
10	W. Duitsland	Michel 22	A burchten en kastelen	a DM 2.00	4x10, 2x30, 2x50Pf
		ab	'schreib mal wieder' / Postsparen		
		ac	'schreib mal wieder' / Borek Alderney		
3-11	Denemarken	Boom S32	Eckersberg	dkr 25	10x250 φ
9-11	Gr. Britt.	SG FX6	kerstmis 83 (korting 30p)	a £ 2.50	20x12½p
17-11	Noorwegen	Facit H60	kerstmis	nkr 20	10x200φ
17-11		H61	kerstmis	nkr 25	10x250φ
17-11	USA	Scott Bk144	hooggerechtshof	\$ 4	20x20c
18-11	China	10 (20)	zwanen	94 fen	8x8, 1x10, 1x20f
22-11	Zweden	Facit H347	kerstpost	a kr 19.20	12x160ö
22-11		H348	Nobelprijs chemie	a kr 13.50	5x270ö
24-11	Zwitserland	Zumstein 81	Pro Juventute 1983	7.20+0.60	8x20+10, 40+20Rp
26-11	Frankrijk	Yv. 2032	rode kruis 1983	F 17.60	4x160+40, 200+40c
11	Cyprus	H 6/9	Jet oranje/Carlsberg/Cyprus Airways/Cyprina-reklame - met nieuwe zegelinhouden: opdrukken in centen		
			Waarden: 5, 10 en 15 c		
12-12	Gambia	SG B2	ballonvlucht	11.20D	4D, 2x60, 85, 90b, 1.25D

A = automaatboekje   a = komt ook met telblok voor   + = nieuw boekjesland
b = komt voor met velrand links/boven of rechts/onder

In 1983 werden de volgende varianten van reeds beschreven boekjes bekend:

- * Frankrijk. Yvert 1062: serienummer 3, 4, 5, 6, 7
- * USA Scott Bk 142: cilindernummer 1-6 en 7-29 en cilindernummer 34 van pers B met 'blok-tanding'.
- * Zweden Facit H346: tweede oplage op nieuwe drukpers met zescijferig kontrolenummer en scherpere groene kleur
- * Ierland SG B19: kontrolenummers 1-40 op de achterzijde
- * Noorwegen Facit H60/61: rechterraand wel/niet doorgeperforeerd
- * Groot-Brittannië: boekjes van 5 april 50p Old Spot Pig, £ 1.25 LMS, £ 1.46 Seahorse en £ 1.60 Birthday.
Eerste druk: onjuiste tarieven op binnenzijden: 30p - 37p
Tweede druk: juiste tarieven op binnenzijden: 29p - 36p

Weet U al . . . .

- ... dat ons Belgische lid de heer Duson met zijn kollektie 'Eerste boekjes van...' mag deelnemen aan de internationale tentoonstelling te Madrid
- ... dat deze in april plaats zal vinden
- ... dat we hem veel succes toewensen
- ... dat de Zweedse PTT sinds kort een boekjesalbum levert
- ... dat het een blauwe ringband betreft (formaat 230 x 165 mm) met tien vellen voor in totaal 20 boekjes. De prijs is kr 40,-. Losse vellen zijn verkrijgbaar voor kr 15.- per 10 stuks.
- ... dat de heer Schipper uit Noordwijk ons meldt dat hij een boekje 21a in handen heeft gekregen met een volledig onbedrukte kaft
- ... dat we van zoiets niet eerder hoorden
- ... dat hij bovendien ook nog twee boekjes vergaarde waarvan de kaft maar voor de helft bedrukt was.
- ... dat we voor dit nummer helaas niet over meer informatie van het komende zomerzegelboekje beschikten
- ... dat de Nederlandse boekjes 29 (Rode Kruis) en 30 (Zomer 1984) géén automaatboekjes zijn, maar er in uitvoering zoveel mee overeenkomen, dat ze wel in de dit najaar te verwachten nieuwe editie van De Rooy/Hali opgenomen zullen worden.
- ... dat de uitgifte van een nieuwe editie pas definitief zal worden na een gunstig uit te vallen peiling van de belangstelling.
- ... dat het wederom opvalt dat er in dit dikke bulletin minimaal aandacht wordt geschonken aan de rolzegels
- ... dat er toch veel leden zich met dit verzamelgebied bezighouden
- ... dat we wel een artikel over de plaatnummers op Amerikaanse rolzegels gereed hebben liggen
- ... dat we iemand zoeken die dit artikel wil vertalen (Graag contact opnemen met W. de Rooy)
- ... dat we hopen in de toekomst wat meer publikaties over rolzegels te mogen ontvangen.

*****

React: partikuliere postdienst in de Verenigde Staten

Omdat 'React Postal Service Inc.' te Salt Lake City, Utah, onlangs een nieuwe zegel uitgaf, en daarbij het gebruik van automaten niet uit de weg gaat, is het gerechtvaardigd daar in ons bulletin enige aandacht aan te schenken.

Op 12 januari van dit jaar gaf men 'USA'-zegels uit van 15c. React ontwikkelde een goedkoop postsysteem in 1982 en werkt nu met een laag tarief van 15 cents voor briefpost uit het gehele land naar alle bestemmingen in de Verenigde Staten.

Zij slaagt erin dit goedkope tarief aan te bieden door alle post voor één bestemming in een envelop samen te brengen. Ook de andere post is van een zodanige omvang dat men deze kan voorsorteren en op deze wijze nog beneden de prijs van 20c blijft. De Amerikaanse Posterijen hebben een binnenlands brieftarief van 20c.

Berichten spreken van een dagelijks sterk wisselend postaanbod voor React, ergens tussen een paar honderd stukken op een tamme dag en een hoogtepunt van 55.000 stuks op één dag tijdens de kerst- en jaarwisselingsperiode van het afgelopen jaar.

De nieuwe React 'USA'-zegel kost 15c per stuk, ofschoon de Amerikaanse postreglementen niet toestaan dat dit soort zegels van een waarde-aanduiding zijn voorzien. De zegel is groen van kleur, beeldt het React-logo af en vermeldt verder simpelweg 'USA' om de gebruiksmogelijkheid aan te geven.

Eerdere zegels - alle in lichte kleuren - kwamen uit in 1982: groen voor post binnen de staat, met de vermelding 'Utah' (prijs 18,75c); geel voor overige post, met de tekst 'Single' (prijs 20c) en blauw voor 'Special' Mountain Bell telefoonbetalingen (10c p stuk).

De nieuwe zegel meet ongeveer 22mm in het vierkant en is geperforeerd met het roulette-systeem. De zegels zijn gedrukt in vellen van 150 stuks, 15 rijen horizontaal en 10 rijen vertikaal.

Op dit moment kunnen de klanten in Salt Lake City en omgeving nog geen complete vellen kopen. Van de vellen heeft men automaatboekjes van 5 stuks (75c) en loketpakjes - gele enveloppen - van 20 stuks (\$3) vervaardigd.

Het automaatboekje is iets groter dan de afmeting van twee zegels. De strip van vijf zegels is tweemaal gevouwen. Het boekje bevat op de kaftzijden reclame voor Walter Drake and Sons (een drukkerij in Colorado Springs). Over een afbeelding van dit boekje beschik ik nog niet. Die houdt u tegoed.

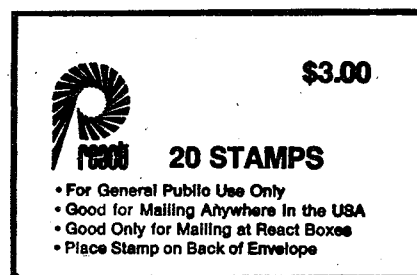
Er wordt door mij geprobeerd een aantal van die automaatboekjes aan te kopen. Geïnteresseerden kunnen bij mij bestellen. De boekjes worden dan via Nieuwtjesdienst 1 uitgeleverd. Abonnees op de boekjes van de Verenigde Staten krijgen het React-boekje -uiteraard - niet automatisch toegezonden.

Stadspost en lokale postdiensten e.d. bestonden in de Verenigde Staten al langer. Deze landelijke dienst is echter een noviteit. Herzieningen in het postreglement hebben dit mogelijk gemaakt. Het lijkt erop dat het systeem een aardig succes tegemoet gaat.

W. de Rooy

Deze nieuwe React-zegel werd uitgegeven op 12 januari. Getoond wordt een hoekblok van vier met een serie kontrolenummer.

Het React-loketpakje. Het bevat 20 zegels van 15c: een veldeel van 10 zegels breed en 2 hoog.

Over de boekjes 19.2. . van de DDR

door A. Welvaart

Op blz. 56 van de Katalog Markenheftchen SBZ/DDR staat, dat drukopdrachtnummer II van boekje 19 in twee verschillende groottes voorkomt.

Opvallend is echter, dat er een veel groter onderscheid bestaat, dat geen enkele kritische lezer tot nu toe is opgevallen:

de tekst van de postreklame op de binnenzijde van het omslag verschilt aanmerkelijk in grootte. Op grond van dit criterium - waarbij wij de verschillende grootte van het drukopdrachtnummer als een onwezenlijk onderscheid buiten beschouwing zullen laten - komen we tot een geheel nieuwe indeling van de boekjes 19.2..

Punt 5 moet geheel opnieuw geformuleerd worden, en ook de katalogisering (nummering) moet gewijzigd worden:

5 Innenreklame

- Ba Seite 2: Einschreiben 22,5 mm lang; 3,1 mm hoch;
Gesamttext 60 mm hoch; von unten nach oben
- BaK Seite 3: wie Ba, aber von oben nach unten
- Bb Seite 2: Einschreiben 28,5 mm lang; 3,5 mm hoch;
Gesamttext 62 mm hoch; von unten nach oben
- BbK Seite 3: wie Bb, aber von oben nach unten
- BbF : wie Bb, aber nach unten und rechts verschoben,
so dass DvK links, I unten abgeschnitten und oben zweite I sichtbar

Nr.	DvK	S	Dq	I	Deckelfarben
19.201	II	1	z	Ba	ultramarin bis blau, blassrot, gelbich
19.202	II	1	z	BaK	ultramarin bis blau, blassrot, gelbich
19.203	II	1	z	Bb	ultramarin bis blau, blassrot, gelbich
19.204	II	1	z	BbK	ultramarin bis blau, blassrot, gelbich
19.205	II	1	z	BbF	ultramarin bis blau, blassrot, gelbich

Einschreiben

- Zusatzleistung zur erhöhten Sicherheit von Briefen und Päckchen
- zusätzliche Gebühr 0,50 M
- Einlieferung über Selbstbedienungseinrichtungen oder am Schalter, Einlieferungsbescheinigung
- Aushändigung über Hausbriefkästen oder Fachanlagen, Nachweis der Aushändigung durch die Deutsche Post
- Ersatzleistung im DDR-Verkehr bei Verlust, Beschädigung oder Inhaltsschmälerung

bis zu 40,- M

Einschreiben

- Zusatzleistung zur erhöhten Sicherheit von Briefen und Päckchen
- zusätzliche Gebühr 0,50 M
- Einlieferung über Selbstbedienungseinrichtungen oder am Schalter, Einlieferungsbescheinigung
- Aushändigung über Hausbriefkästen oder Fachanlagen, Nachweis der Aushändigung durch die Deutsche Post
- Ersatzleistung im DDR-Verkehr bei Verlust, Beschädigung oder Inhaltsschmälerung

bis zu 40,- M

postreklame Ba

postreklame Bb

Nieuwe postzegelboekjes

AZOREN

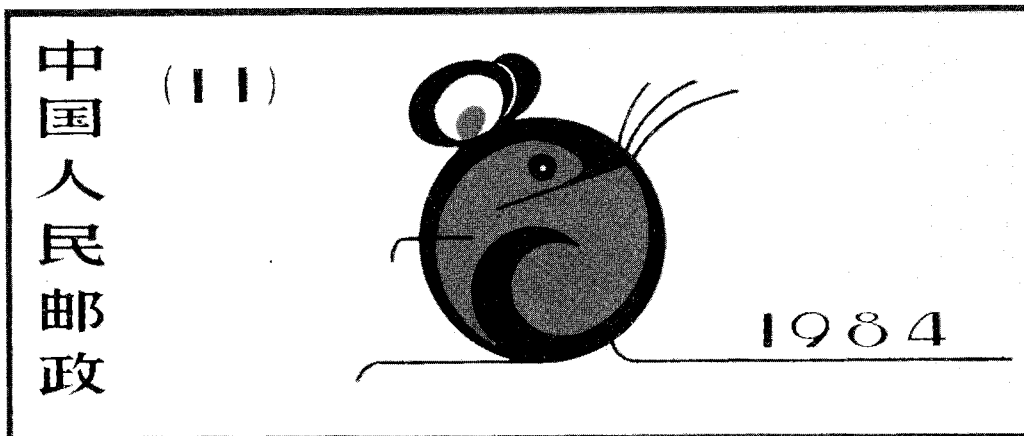
Op 3 september zal in dit Portugese gebiedsdeel een serie 'Insecten van de Azoren' verschijnen. De vier waarden - \$16, \$35, \$40 en \$51 - komen ook in een postzegelboekje.

VOLKSREPUBLICIEK CHINA

Op 18 november kwam de serie 'zwanen' uit. Ze omvat vier zegels: 8 fen (spelend met water), 8 fen (koppel zwanen), 10 fen (vier zwemmende zwanen) en 80 fen (fladderende zwanen). De vier zegels komen ook in een postzegelboekje. Dat bevat dan éénmaal de serie plus nog eens zesmaal de eerstgenoemde zegel van 8 fen, alles in één zegelvelletje. Het boekje is het tiende boekje van China. Het meet 145x60 mm en kost ¥ 1.54. Er zijn er 600.000 van vervaardigd.

boekje 10:
zwanen

boekje 11:
jaar van de rat

Op 5 januari volgde boekje nr 11 ter gelegenheid van het jaar van de rat. De prijs is 96 fen (twaalf zegels van 8 fen). Ook nu bedraagt de oplage weer 600.000 stuks.

Maanjaar van de rat: 2 febr 1984 tot 19 febr 1985.

De Chinese maankalender is de langste chronologische registratie in de geschiedenis en dateert van 2637 jaar voor Christus, toen keizer Huang Ti de eerste omloop van de zonneweg introduceerde in het 61e jaar van zijn regering.

Een volledige cyclus duurt zestig jaren en is samengesteld uit vijf enkelvoudige omlopen - metaal, water, hout, vuur en aarde - van twaalf jaar elk. Twaalf dieren - rat, os, tijger, konijn, draak, slang, paard, schaap, aap, haan, hond en beer - behoren tot elk van de twaalf jaren.

Volgens de overlevering riep Boeddha alle dieren bij zich vóór hij van de aarde vertrok. Er kwamen slechts twaalf dieren afscheid van hem nemen. Als beloning noemde Boeddha naar elk van hen een jaar, in de volgorde van hun komst. De rat kwam eerst en opent daarmee de omloop.

Volgens de Chinezen oefent het dier van het jaar waarin we worden geboren een diepe invloed uit op ons leven, want 'het is het dier dat in ons hart schuilt'. Het jaar van de rat is een jaar van overvloed, dat gunstige gelegenheden en vooruitzichten biedt. De wereldeconomie zal een vlucht nemen. In het geheel genomen wordt dit een gelukkiger jaar dan de meeste andere: geen explosieve gebeurtenissen en oorlogen, en met veel minder rampen dan, bijvoorbeeld, de jaren van de tijger en de draak. De voornaamste kenmerken van diegenen die in het jaar van de rat geboren worden zijn integriteit, eerlijkheid, edelmoedigheid en werklust.

CUBA

Pas nu zijn we erachter gekomen dat op 29 december 1982 hier een boekje is verschenen van 1.10 P.C. Het bevat een zegelvelletje van vier zegels - 5,20,30 en 50 - met op de velrand de tekst 'Jose R. Capablanca 1882-1942 - Capablanca in memoriam'. De uitgifte van het miniatuurvelletje werd destijds wel aangekondigd, maar dat ze ook in een boekje verschenen vermeldde men er niet bij.

De Cubaanse meester José Raul Capablanca was al heel jong de derde wereldkampioen schaken. Het boekje werd mede uitgegeven ter gelegenheid van de 21e schaakolympiade in 1982.

Overigens heeft Cuba in het verleden nogal wat postzegelboekjes uitgegeven. In de periode van 1902 tot 1942 kwamen er 33 verschillende boekjes uit.

DENEMARKEN

Het begin van het nieuwe jaar werd ook in Denemarken aangegrepen om de posttarieven weer eens te verhogen. Dat gebeurde op 9 januari 1984. Vanaf deze datum zijn de huidige boekjes voorzien van een inlegvelletje met de nieuwe tarieven. De inhoud van het 10 kronen automaatboekje is gewijzigd. (Op dit moment zijn er nog geen nadere gegevens van bekend.)

WEST-DUISSLAND

Na meer dan een jaar zijn aan de lange rij boekjes van DM 2.- weer twee nieuwe teksten toegevoegd.

In oktober van het afgelopen jaar verschenen de volgende twee nieuwe oplagen van boekje 22 (viermaal 10, tweemaal 30 en tweemaal 50 pf):

boekje 22ab met op kaftzijde 2 reclame van de posterijen en op kaftzijde 3 met een opwekking tot sparen bij de post;

boekje 22ac met op kaftzijde 2 dezelfde postreclame en op kaftzijde 3 een reklametekst van de firma Borek.

FRANKRIJK

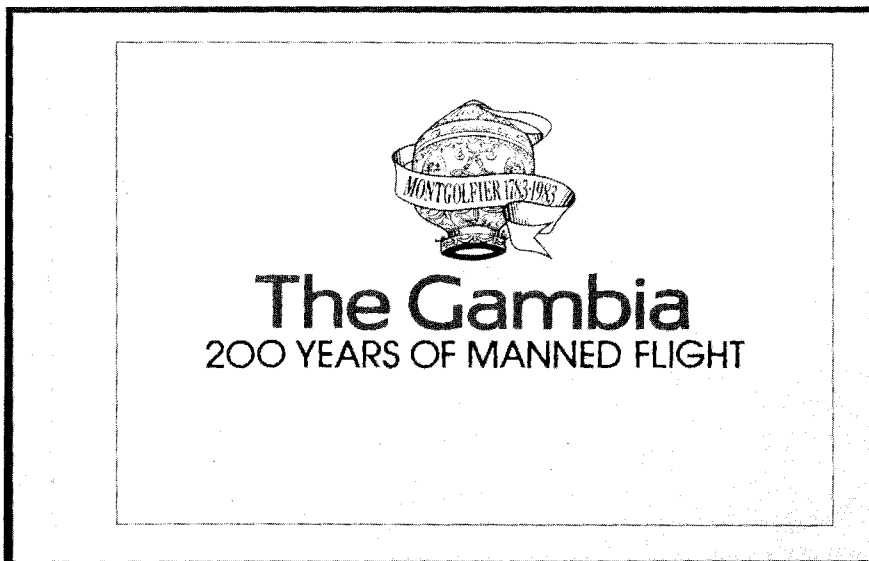
In januari zouden er - vanwege de verhoging van het drukwerkstarief - boekjes verschenen zijn met twintig zegels van 1.70F, type Liberté.

GAMBIA

Er is intussen meer bekend over het op 12 december 1983 verschenen postzegelboekje met zegels ter gelegenheid van het tweede eeuwfeest van de eerste bemande vlucht. Het boekje bevat een blokje van 4D (Zeppelin en brief via Condor-Zeppelin); tweemaal 60b (Montgolfier en 'ballon-monté'-brief) en tweemaal 85b (lijnvliegtuig en brief aan Crown Agents) in samenhang; tweemaal 90b (eendekker en brief Australia-England Flight) en tweemaal 1.25D (Eagle Apollo 15 module en cover Apollo 15).

De prijs van dit geheel bedraagt 11.20D.

De achterzijde van het boekje bevat reclame van de Duitse firma Hermann E. Sieger.

GROOT-BRITTANNIË

Onjuiste tariefsvermeldingen

Begin 1983 kondigden de Posterijen aan, dat het tarief van een eersteklasbrief verhoogd zou worden naar 16½p, maar begin maart veranderde men dat plotseling in 16p. Omdat drukkerij Harrison al bezig was met de vervaardiging van de drukplaten, werden sommige tarieven van de op 5 april 1983 verschenen boekjes onjuist vermeld. Men was door de onverwachte wijzigingen in de war geraakt.

Het gevolg was dat bij de eerste druk twee tarieven verkeerd werden vermeld: 30p voor eerste-klas 150g en 37p voor 200g. De tweede druk was beter: 29p en 36p.

Inland Letters and Cards				
United Kingdom, Channel Islands, Isle of Man and Irish Republic.				
	60g	100g	150g	200g
1st class	16p	23p	30p	37p
2nd class	12½p	17p	21p	27p

The rates shown here are effective from April 1983.

Please use the postcode

*eerste druk:
onjuiste tarieven*

Inland Letters and Cards				
United Kingdom, Channel Islands, Isle of Man and Irish Republic.				
	60g	100g	150g	200g
1st class	16p	23p	29p	36p
2nd class	12½p	17p	21p	27p

Please use the postcode

*tweede druk:
juiste tarieven*

Het betreft de boekjes 50p Old Spot Pig, £ 1.25 LMS, £ 1.46 Seahorse en £ 1.60 Birthday. Curieus genoeg vermeldt de herdruk van het £ 1.60-boekje bovendien dat de tarieven van 'FEBRUARY 1983' waren. Bij de andere boekjes ontbrak deze datumaanduiding.

Versnijding

Pas nu is bekend geworden dat het discountboekje van augustus 1983 (tienmaal 16p, prijs £ 1.45) versneden voorkomt. Het normaal op de velrand voorkomende snijlijntje bevindt zich dan op het midden van de plakmarge.

GUYANA

Op 1 oktober vierde men de 125e verjaardag van het eerste gebruik van Britse postzegels in Brits Guyana. Dit keer kwam men niet met opdrukken, maar met geheel nieuwe zegels. Maar liefst zes nieuwe boekjes begeleidden deze nieuwe uitgifte. Men heeft zelfs vellen met tête-bêchezegels gedrukt, speciaal voor het vervaardigen van de boekjes. Het zal niet de bedoeling zijn, dat deze tête-bêches ook in de boekjes voorkomen. Maar we treffen ze wel aan.

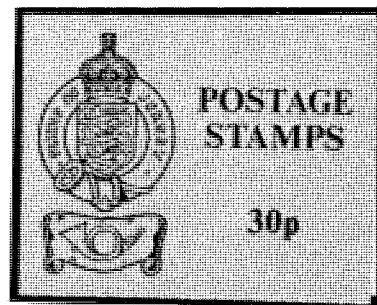
De volgende boekjes kwamen uit: \$ 3.00 tienmaal 30c
 \$ 3.00 vijfmaal 60c
 \$ 5.00 twintig maal 50c
 \$ 6.00 tienmaal 30c en vijfmaal 60c
 \$ 6.00 tienmaal 60c
 \$ 6.00 vijfmaal 120c

JERSEY

De in het vorige nummer aangekondigde serie 'Eeuwfeest Reddingsbasis' - waarvan ook een postzegelboekje zal verschijnen - zal niet op 25 mei uitkomen, maar op 1 juni.

Intussen verscheen op 3 januari een 'sachet' van 30p. De inhoud bestaat uit twee zegels van 9p en één van 12p. Alledrie van het wapentype.

Deze keer is het kaftje aan drie zijden van latex voorzien.

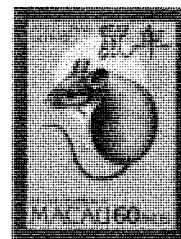

MACAO

Wéér een nieuw boekjesland!

Deze overzeese provincie van Portugal, gelegen in China aan de mond van de Xi Jiang, kwam op 25 januari met een boekje uit ter gelegenheid van het jaar van de rat.

Het boekje bevat zes zegels van 60 avos en verscheen in een oplage van 30.000 stuks.

MADEIRA

Een vier waarden tellende serie 'Karakteristieke transportmiddelen van Madeira' komt ook weer in een postzegelboekje. De waarden zijn \$16, \$35, \$40 en \$51. De uitgiftedatum is 22 november.

NOORWEGEN

Nog een land dat zo royaal van tevoren aankondigingen doet. Nu al heeft de Noorse PTT meegedeeld dat er op 15 november van dit jaar weer kerstboekjes zullen verschijnen. Het worden twee exemplaren: het ene met tien zegels van kr 2.00 en het andere met tienmaal kr 2.50.

OOSTENRIJK

In verband met de tariefswijziging op 1 februari zouden de Markentäschchen een nieuwe inhoud hebben gekregen. De nieuwe tarieven - 3.50 en 4.50 - zouden er in elk geval in vertegenwoordigd zijn.

Omdat in april de nieuwe permanente serie 'Domkerken en kloosters' gaat uitkomen, ligt het in de lijn der verwachting dat deze zegels ook in de Markentäschchen terecht zullen komen.

Méér automaten

Men is in Oostenrijk tevreden over de automaten voor Markentäschchen. Dat wekt enige verbazing omdat de aanmaak van deze Täschchen beslist kostbaar en omslachtig moet zijn. De automaten leveren bij een inworp van öS 10,- (of DM 2.- in het Oostenrijkse Zollausschlussgebiet) een plastic mapje met enige uit normale vellen gescheurde zegels van een permanente serie. De Oostenrijkse PTT heeft 180 automaten bijgekocht, welke over het gehele land verspreid zullen worden.

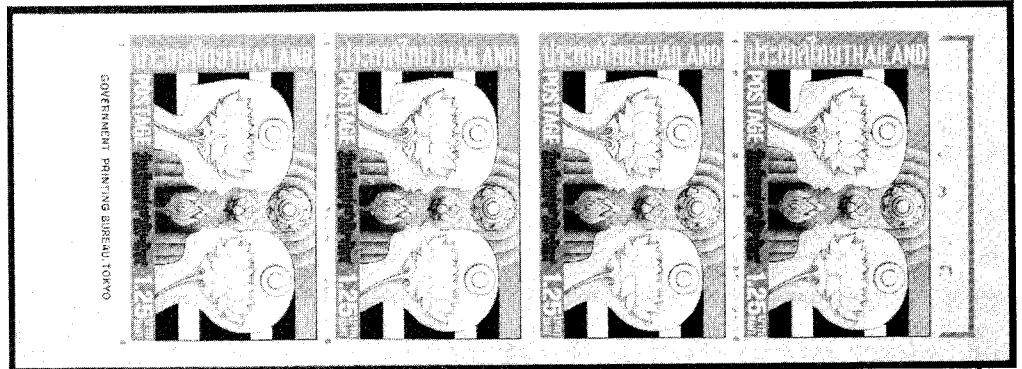
PORTUGAL

Op 15 april is er weer een postzegelboekje verschenen met daarin een strip van vier zegels 'Portugese militaire uniformen'. Het betreft de op dezelfde dag uitgekomen serie met de waarden 16\$, 35\$, 40\$ en 51\$. Het boekje kost 142\$. Afgebeeld zijn luchtmachtuniformen.

THAILAND

In januari van dit jaar verschenen er maar liefst vier nieuwe postzegelboekjes. Men is hier erg actief op boekjesgebied, want in enige jaren tijd kwamen er zo'n veertig verschillende boekjes. Vrijwel alle postzegels van 1.25 baht verschijnen ook in een stripje van vier stuks in een boekje.

Op 14 januari kwam een boekje van 5 baht uit ter gelegenheid van de Dag van het Kind.

Op 22 januari volgde er een ter gelegenheid van de Nationale Spelen.

Op dezelfde dag ook een boekje met vier zegels die aan het 5e Seapal Congres over Reumatologie gewijd waren.

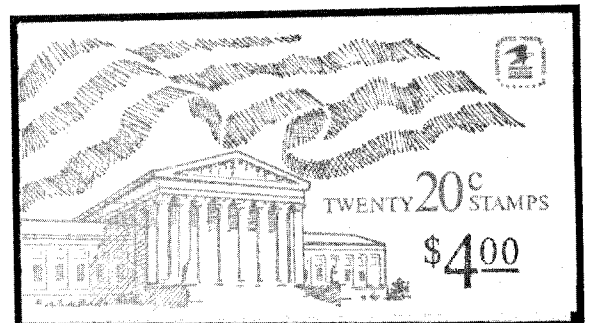

De maand werd besloten met een boekje met zegels van de Dag van het Leger. Dat verscheen op 25 januari.

VERENIGDE STATEN

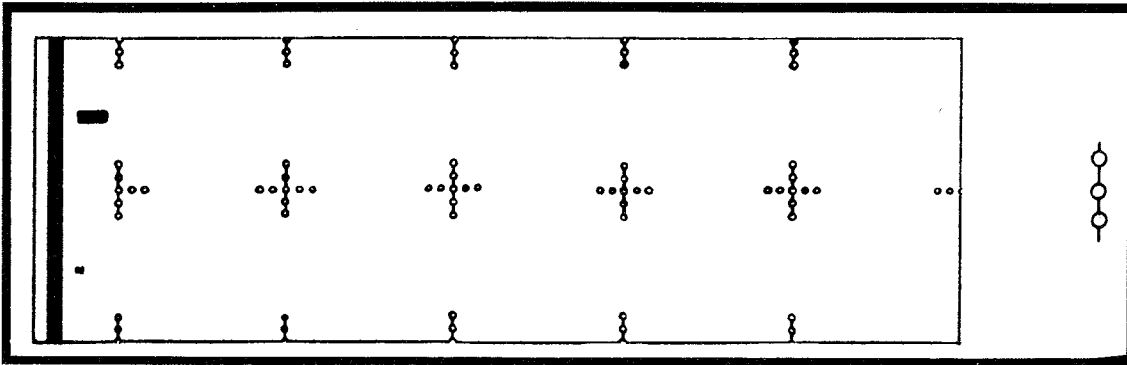
\$ 4.00-boekje

Al eerder kon u over dit op 17 november 1983 uitgekomen boekje lezen. Het boekje bevat twintig zegels van 20c, type 'Vlag boven hooggerechtshof'. Men kwam met dit boekje omdat het publiek behoefte had aan een postzegelboekje met veel, gemakkelijk te gebruiken zegels. Het boekje, dat alleen via de loketten verkocht wordt, bevat twee velletjes van tien zegels elk. Dit zegel van 20c werd voor het eerst uitgegeven in 1981. Op het moment komt het in nogal wat vormen voor: vellen van 100, rollen van 100, 500 en 3000, postzegelboekjes van \$1.20 en \$2.00

Produktiewijziging moet 'zegels-uit-boekjes-scheuren- verbeteren

De posterijen kregen de laatste tijd klachten over moeilijkheden bij het scheuren van zegels uit boekjes. Vooral na het in gebruik nemen van de nieuwe boekjesmachine in 1977. Om twee redenen zullen de klachten nu wel afnemen. Op de eerste plaats zullen vrijwel zeker de boekjes met kleinformat zegels gaan verdwijnen. Het publiek vond deze mini-zegeltjes maar onhandig. Tot dusver kwamen er vier van dergelijke boekjes uit: 15c windmolen, 18c wilde dieren, C-zegels zonder waarde-aanduiding en 20c Bighorn schaap. De tweede reden. Sinds 3 oktober 1983 snijdt men de perforatie horizontaal gedeeltelijk in. De huidige boekjesmachine op het BEP (Bureau of Engraving and Printing) perforereerde al beter en scherper met een perforatieplaat (in tegenstelling tot de konventionele pennen). Toch kon men niet bereiken dat de bruggetjes tussen de perforatiegaatjes voldoende meegaven. Er waren al ongeveer $4\frac{1}{2}$ miljoen \$ 4.00-boekjes geproduceerd vóórdat men met het insnijden begon.

Velletje met ingesneden horizontale perforatie

Het ligt in de lijn der verwachting dat de Amerikaanse Scott-katalogus in de toekomst onderscheid zal maken tussen niet en wel ingesneden (scored) velletjes bij boekjes. Als tenminste beide voorkomen.

Zeeschelpen

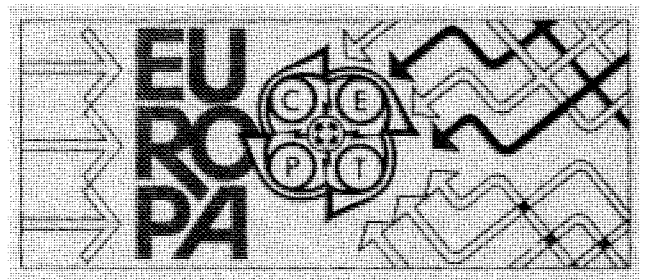
Later dit jaar zal er een boekje uitkomen met zegels, waarop zeeschelpen voorkomen.

ZWEDEN

Europazegels

De Europese post- en telecommunicatie vereniging (CEPT) werd in 1959 opgericht en viert dit jaar dus zijn zilveren jubileum. Dit wordt door alle CEPT-landen gevierd met de uitgave van een postzegel met eenzelfde motief: een brug (zie afbeelding bij nieuwe uitgiften rolzegels), symbool voor communicatie, uitwisseling en verbinding.

De Zweedse postzegel werd uitgegeven in boekjes met tien zegels, waarde 1,80 kr, en in rollen met een waarde van 2.70 kr. De uitgiftedatum was 9 februari.

Uit het voorlopige uitgifteprogramma voor dit jaar melden we de volgende postzegelboekjes:

- april/mei: boekje met kortingszegels 20x1.60 kr. Provinciewapens: Blekinge, Södermanland, Schonen en Västerbotten.
- begin juni: Stockholmia 86. Tweede boekje t.g.v. deze tentoonstelling met als thema 'brieven'. Vier zegels van 1, 2, 3 en 4 kr.
- herfst: zes oude steden
- november: kerstzegels en Nobelprijswinnaars.

ZWITSERLAND

Omdat de tarieven op 1 maart jl. aangepast werden, was het ook nodig met een nieuw postzegelboekje te komen. Dat verscheen op 1 februari.

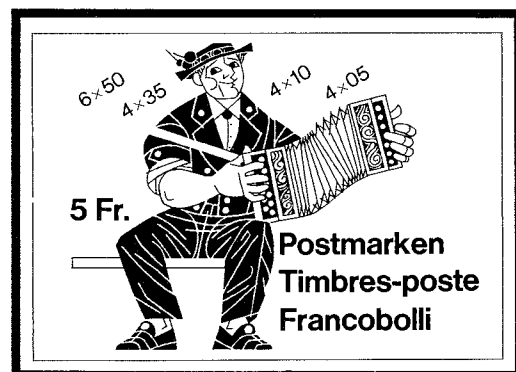
De kaftkleur is geel en de inhoud bestaat uit vier zegels van 5, vier van 10, vier van 35 en zes van 50 Rp. De prijs is 5 Fr.

De nieuwe boekjes hebben geen nietjes meer, maar zijn gelijmd. Ze hebben ook geen tussenblaadjes meer.

Over verschillende reclameteksten werd in de aankondiging niets gemeld.

Wel nog wat informatie over de zegels: ze hebben doffe gom, zijn zoals eerder gedeeltelijk

getand, komen uit de serie 'Volksgebruiken' en zijn los niet verkrijgbaar. De voor de aanmaak van deze boekjes vervaardigde keerdrukvelen zijn niet verkrijgbaar.

*****

Nieuwtjesdiensten contactgroep

Nieuwtjesdienst 1 - W. de Rooy, Postbus 1051, 5140 CB Waalwijk. Tel. 04160-31451
Nieuwe boekjes van alle landen ter wereld, met uitzondering van Nederland, Zwitserland en Duitsland.

Nieuwtjesdienst 2 - P. Houdewind, Postbus 609, 2270 AP Voorburg. Tel. 079-313172
Automaat- en loketstroken van gehele wereld. Boekjes en rolzegels van Nederland, W.-Duitsland en Zwitserland.

Nieuwtjesdienst 3 - G. Kuijt, Saffierstraat 139, 2403 XP Alphen aan de Rijn. Tel. 01720-45114
FDC's loketstroken Nederland (als ze weer eens uitkomen)

Advertenties

AANGEBODEN: registerstrepen 3yW blauw breed f 13.-; 3yW bruin f 11.-; 3yW paars f 11.-; 4yW paars f 11.-; kaftpaartje (2 boekjes) 10aD snijlijn 12mm f 42.-. In één koop f 77.50. Pracht exemplaren. Tevens FDC's Nederland aangeboden 1950-heden v.a. 33% NVPH. Lijst op aanvraag beschikbaar.

W. van der Putten, Bagijnenwaard 268, 2716 XE Zoetermeer.

AANGEBODEN. Echt gelopen brieven en kaarten met combinaties of losse zegels uit automaatboekjes. Gaarne mankolijst. Tevens een zeer grote voorraad echt gelopen brieven van Nederland.

R. de Giesen, Choorstraat 14 bis, 3511 KM Utrecht.

GEVRAAGD: betere - meest oudere - postzegelboekjes van Nederland en andere Westeuropese landen. Bijvoorbeeld: Noorwegen, Denemarken, België, Zwitserland, Portugal. Ook gevraagd boekjes met permanente zegels (Béquet, Sabine) van Frankrijk.

W. de Rooy, Postbus 1051, 5140 CB Waalwijk.

AANGEBODEN. Complete zegelvelletjes (zonder tekststrook), B-versnijding, uit boekje 8, 9 en 9F. Prijs per stuk f 550.-

W. de Rooy, Postbus 1051, 5140 CB Waalwijk

RUILEN/AANGEBODEN. De advertentie in het december-nummer (blz. 83-41-ALG.363) van J. Hali, Ulenpaslaan 51, 6825 EE Arnhem betref rolzegels en loketstroken van Tsjecho-Slowakije.

De postzegelboekjes van Deutsches Reich 1910-1945

door Gerald Schwarz

Der wahre Weg zur Schönheit

Vornehm gehalten und reich illustriert.
Preis Mk. 3.—

Das Inhaltsreiche Werk enthält aus der Feder eines bewährten hygienischen Schriftstellers alle Arten von Körperpflege, insbesondere die Haut-, Haar- und Zahnpflege. Sehr beachtenswerte Winke für Damen aller Stände, die sich möglichst lange jung erhalten wollen!

Verfaßt gegen Nachnahme. — Zu beziehen von

**Deutsche Handels - Gesellschaft
für Wohlfahrt u. Gesundheitspflege m. b. H.
Hamburg 40.**

De boekjes van de Bondsrepubliek en van Berlijn zijn in de laatste jaren door de speciale catalogus van Kunz uitvoerig en in vele varianten beschreven. In de studiegroep RSV (Rollenmarken, Markenheftchen, Automatenwertzeichen) heeft men eens bekeken, of het niet mogelijk zou zijn de oude Duitse postzegelboekje ook eens wat gedetailleerder te beschrijven. Uitvoeriger althans als nu in de Michel-Spezial-Katalog.

Doel

Men stelde zich bij de eerste publikatie het volgende tot doel:

1. Beschrijving van de 2e, 3e en 4e kaftzijde, omdat in het algemeen in de Michel alleen de 1e kaftzijde afgebeeld is.
2. Beschrijving van de tussenblaadjes.
3. Beschrijving van de velranden: doorgeperforeerd of niet doorgeperforeerd; onbedrukt of met kleurstrepen bedrukt.
4. HAN (Hausauftragsnummer) bij de Germania-boekjes.

Op deze wijze kan ook bekeken worden, of de katalogisering in de Michel volledig is. Mogelijk blijken er nog onbekende tussenoplagen te zijn.

Opzet

In het Bulletin van de RSV, dat per jaar zo'n acht maal verschijnt, werd om medewerking gevraagd. Op basis van de binnengekomen meldingen is de hierna volgende eerste lijst tot stand gekomen. Hij is inmiddels al in het bulletin van de RSV gepubliceerd. Dat bulletin bevat overigens meer interessante artikelen over rolzegels, boekjes en automaatstroken. Ten behoeve van lezers die niet over dit materiaal beschikken, wordt ook gebruik gemaakt van beschrijvingen uit de literatuur.

Onverminderd vragen we alle verzamelaars van de boekjes van Deutsches Reich om hun medewerking. Het overzicht hierna kan namelijk verbeterd worden, van sommige beschreven boekjes willen we een bevestiging en andere onvolledig beschreven exemplaren willen we graag wat meer gegevens. Het contactadres van de studiegroep RSV is hiervoor:

Gerald Schwarz, Schalbenweg 13, 7050 Waiblingen, West-Duitsland. Tel. 07151-23925.

Het zou me een plezier doen als vele verzamelaars actief willen meewerken. Ook meningen (positief of negatief) over dit artikel zijn altijd welkom.

Literatuur

1. Neues Handbuch der Briefmarkenkunde, Serie B, Deel 0, 1, 2, 3 en 4
2. Michel-Deutschland-Spezialkatalog 1983/84.

Afkortingen

ONr. : Ordnungsnummer

HAN: Hausauftragsnummer

Opmerking

De volgorde van de zegelvelletjes is in de Michel katalogus 1984 op bladzijde 113 zeer overzichtelijk vermeld. We hebben er hier van afgezien deze te herhalen. Afwijkingen verneem ik graag.

eerste deel: Germania-boekjes

boekje 1

nominaal: 2.- M - Uitgiftedatum 1-11-1910 - ONr. 1

velrand: onbedrukt

- A: kaftkleur rose A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- B: kaftkleur groen B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

boekje 2

nominaal: 2.- M - Uitgifte februari 1911

- A: ONr. 2 kaftkleur rose, velranden onbedrukt
A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- B: ONr. 2 kaftkleur groen, velranden onbedrukt
B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- C: ONr. 3 kaftkleur rose, velranden onbedrukt April 1911
C1: alle velranden doorgeperforeerd
C2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- D: ONr. 3 kaftkleur groen, velranden onbedrukt
D1: alle velranden doorgeperforeerd
D2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Vanaf boekje 3 komen bij de Germania-boekjes de volgende kleurstrepen voor:

* De niet doorgeperforeerde velranden hebben steeds kleurstrepen in de kleur van de betreffende zegel(s). Bij velletjes met verschillend gekleurde waarden komen twee kleurstrepen voor.

* De doorgeperforeerde velranden zijn of onbedrukt of met kleurstrepen. In één boekje kunnen of alle velranden onbedrukt zijn, of alle met kleurstrepen, of gemengd. In het boek 'Neues Handbuch der Briefmarkenkunde' Serie B, deel 0 kunnen we op bladzijde 7 lezen: "Per boekje zijn alle velranden doorgeperforeerd of niet doorgeperforeerd. Boekjes waarbij doorgeperforeerde en niet doorgeperforeerde velranden voorkomen, kan men als maakwerk betitelen. Ze kunnen niet oorspronkelijk zo samengesteld zijn. Vaak ook is de breedte van de randen hier verschillend, en passen de velletjes niet precies in de kaft."

boekje 3

nominaal: 2.- M Lijst zegelvelletjes met reclame: zie Michel-Spezial 1984, blz 279

- A: ONr. 4 kaftkleur rose A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- B: ONr. 4 kaftkleur groen B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- C: ONr. 4A kaftkleur rose C1: alle velranden doorgeperforeerd
C2: alle velranden niet doorgeperforeerd
- D: ONr. 4A kaftkleur groen D1: alle velranden doorgeperforeerd
D2: alle velranden niet doorgeperforeerd

E:	ONr. 5	kaftkleur oranje	E1: alle velranden doorgeperforeerd
			E2: alle velranden niet doorgeperforeerd
F:	ONr. 6A	kaftkleur oranje	F1: alle velranden doorgeperforeerd
			F2: alle velranden niet doorgeperforeerd
G:	ONr. 8	kaftkleur oranje	G1: alle velranden doorgeperforeerd
			G2: alle velranden niet doorgeperforeerd
H:	ONr. 10	kaftkleur oranje:	H1: alle velranden doorgeperforeerd
			H2: alle velranden niet doorgeperforeerd

boekje 4

nominaal: 2.- M

A:	ONr. 9	Uitgifte juli 1912	A1: alle velranden doorgeperforeerd
			A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
B:	géén ONr.	Uitgifte nov 1912	Géén HAN op velrande (verschil met 4E)
			B1: alle velranden doorgeperforeerd
			B2: alle velranden niet doorgeperforeerd
C:	ONr. a	Uitgifte 1912 (dec)	C1: alle velranden doorgeperforeerd
			C2: alle velranden niet doorgeperforeerd
D:	ONr. 11	Uitgifte feb. 1913	
		kaftzijde 2: Matratzen	
		kaftzijde 3: Omega	
		kaftzijde 4: Helenen-Quelle	
		Tussenblaadjes op achterzijde bedrukt: Baer/Postale mededelingen en	
		Fa.Kohl7Langenscheidt/Fa. Henss/postale mededelingen.	
			D1: alle velranden doorgeperforeerd
			D2: alle velranden niet doorgeperforeerd
E:	géén ONr.	Uitgifte april 1913	
		kaftzijde 2-3: onbedrukt	
		kaftzijde 4: tarieven	
		Tussenblaadjes: onbedrukt	
		Velrand rode HAN H3195.12 op velletje 8 (verschil met 4E)	
			E1: alle velranden doorgeperforeerd
			E2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Voor de HAN geldt: vanaf boekje 4E (met uitzondering van boekje 6) was het voorschrift dat deze nummers op een velletje voorkwamen. Tegenwoordig worden ze helemaal of gedeeltematig bij de samenstelling weggesneden.

boekje 5

nominaal: 2.- M Uitgifte vanaf april 1913

Velrand: Op het 5e boekjesblaadje (Boekjesvelletje 1) staat een rood HAN.

A:	ONr. 12	HAN H 693.13	
		Kaftzijde 2: Helenen-Quelle; 3: Baer; 4: Matratzen	
		Tussenblaadjes bedrukt op achterzijde: Omega/Bäder u. Beisser/Tauber	
		u. Versicherungs-Gesellschaft/Langenscheidt.	
			A1: alle velranden doorgeperforeerd
			A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
B:	géén ONr.	Kaftzijde 1 gelijk aan 3A, echter zonder de drieregelige reclame. Het	
		woord 'Verkaufspreis' is verdwenen.	
		Kaftzijde 2-4: geen commerciële reclame, bijna steeds onbedrukt. Enige	
		boekjes hebben hier postale aanwijzingen.	
		Tussenblaadjes onbedrukt.	
		Op de randen komen 16 verschillende HAN voor, welke aangegeven worden	
		met I - XVI (a: Friedensdruck, b: Kriegsdruck)	
	Ia:	H 1282.13	Va: H 3789.13 IXb: H 4216.14 XIIIb: H 2689.15
	IIa:	H 1890.13	VIa: H 4643.13 Xb: H 4785.14 XIVb: H 3664.15
	IIIa:	H 2358.13	VIIa: H 872.14 XIb: H 1481.15 XVb: H 3926.15
	IVa:	H 3089.13	VIIIa: H 1460.14 XIIb: H 2196.15 XVIb: H 4622.15
		Mogelijke varianten: B1 I-XVI: alle velranden doorgeperforeerd	
		B2 I-XVI: alle velranden niet doorgeperforeerd	
		gemeld IIa: Kaftzijden 2 en 3: onbedrukt 4: posttarieven	

C:	ONr. b	HAN onbekend	C1: alle velranden doorgeperforeerd C2: alle velranden niet doorgeperforeerd
D:	ONr. 13	HAN onbekend	D1: alle velranden doorgeperforeerd D2: alle velranden niet doorgeperforeerd
E:	ONr. 14	HAN H 2145.14	E1a: doorgeperforeerd, Friedensdruck E1a: doorgeperforeerd, Kriegsdruck E2a: niet doorgeperforeerd, Friedensdruck E2b: niet doorgeperforeerd, Kriegsdruck
F:	ONr. 15	HAN H 2929.14 Kaftzijde 2: tarieven; 3: Langenscheidt; 4: Baer Tussenblaadjes onbedrukt	F1a: doorgeperforeerd, Friedensdruck F1b: doorgeperforeerd, Kriegsdruck F2a: niet doorgeperforeerd, Friedensdruck F2b: niet doorgeperforeerd, Kriegsdruck

Boekje 6

Nominaal: 75 Pf - Uitgifte sep. 1916 - geen ONr.
Kaftzijde 2: onbedrukt; 3: Postscheckverkeer; 4: tarieven
Vier onbedrukte tussenblaadjes
A: alle velranden doorgeperforeerd
B: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 7

Nominaal: 3.- M
A: ONr. 1 Uitgifte sep. 1916 HAN H 3327.16
A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
B: ONr. 2 Uitgifte begin 1917 HAN H 4952.16
Kaftzijde 2: Stukenbrock; 3: Baer; 4: Helenen-Quelle
Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Oberrhein. Versicherungs-Gesellschaft u. Neu-Selters/Thuringia u. Postkreditbriefe/Postscheckverkeer/tarieven.
B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 8

Nominaal: 3.- M Uitgifte sep. 1917 ONr. 3
Kaftzijde 2: Deutsche Bank; 3: Postscheckverkeer; 4: Helenen-Quelle
Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Neu-Selters/Postkreditbriefe/Richtigheit...der Aufschrift/tarieven
Velrand: HAN H 1953.17
A: alle velranden doorgeperforeerd
B: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 9

Nominaal: 3.- M
A: géén ONr. Uitgifte sep. 1917
Op velrand grijsviolette HAN H 1922.17 op velletje 15
A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd
B: géén ONr. Uitgifte feb. 1918
Op velrand rode HAN H 4215.17 op velletje 18
B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd
C: ONr. 4 Uitgifte juli 1918
Op velrand rode HAN H 5662.17 op velletje 18
C1: alle velranden doorgeperforeerd
C2: alle velranden niet doorgeperforeerd
D: ONr. 5 Uitgifte sep. 1918
Op velrand rode HAN H 2773.18 op velletje 18
D1: alle velranden doorgeperforeerd
D2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 10

Nominaal: 3.- M

A: ONr. 6

Uitgifte nov. 1918 HAN H 3620.18

Kaftzijde 2: Steuer-Treuhand-Gesellschaft; 3: Balischansky; 4: Zigarette Ramses.

Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Postscheckverkehr/Weisse Haut-Gesellschaft + Durol/Schreibmaschinen-Gesellschaft + Neuselters/tarieven.

A1: alle velranden doorgeperforeerd

A2: alle velranden niet doorgeperforeerd

B: ONr. 7

Uitgifte feb. 1919 HAN H 4846.18

Kaftzijde 2: Amol-Natron-Tabl.; 2: Klos-Cigaretten; 4: Amol-Hausmittel.

Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Granol/Granol/tarieven/postale mededeling: Postscheckverkehr.

B1: alle velranden doorgeperforeerd

B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

==== Für den Waschtisch ====	
Granol-	Handwaspulver Preis M 0.50 u. M 1.25
Granol-	Haarwasser Preis . . . . . M 3.50
Granol-	Zahnpulver mit Pfefferminz Preis M 0.30 u. M 0.50
GRANOL	G. M. HAMBURG B. H. — Amolposthof —

Tussenblad 1 en 2 van boekje 10B

Boekje 11

Nominaal: 3.- M

A: ONr. 8

Uitgifte juni 1919 HAN H 1848.19

Kaftzijde 2: Amol Das Hausmittel; 2: Klos-Cigaretten; 4: Versicherungsgesellschaften (Hohenzollern/Vaterland/Adler)

Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Amol Natron-Tabletten/Granol/Amol Natron-Tabletten/tarieven.

A1: alle velranden doorgeperforeerd

A2: alle velranden niet doorgeperforeerd

B: ONr. 9

Uitgifte aug 1919 HAN H 2623.19

Kaftzijde 2: Amol Natron-Tabletten; 3: Klos-Cigaretten; 4: Amol Hausmittel.

Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Granol/Granol/Amol Natron-Tabletten/Postscheckverkehr.

B1: alle velranden doorgeperforeerd

B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Für den Waschtisch	
Granol-	Handwafchpulver aa Preis . . M 0.60 u. M 1.50
Granol-	Haarwaffer aaaaaa Preis . . . . . M 4.50
Granol-	Zahnpulver mit Pfefferminz Preis . . M 0.30 u. M 0.75
Granol-	Toilette-Bleichpuder Preis . . . . . M 2.00
GRANOL	G. M. HAMBURG B. H. — Amolpofthof —

Tussenblad 1 en 2 van boekje 11B
Tussenblad 2 van boekje 12
Tussenblad 1 en 3 van boekje 13A

Boekje 12

Nominaal: 3.- M

Uitgifte dec 1919 ONr. 10
Kaftzijde 2: Amol das Hausmittel
3: Klos-Cigaretten
4: Amol das Hausmittel
Vier aan de achterzijde bedrukte
tussenblaadjes: Der wahre Weg zur
Schönheit/Granol/Amol Natron-Ta-
bletten/Postscheckverkehr

A: alle velranden doorgeperforeerd
B: alle velranden niet doorgeperforeerd

Voorzijde boekje 12

Boekje 13

Nominaal: 4.- M

A: ONr. 1

Uitgifte mei 1920 HAN H 5536.19
Kaftzijde 2: Amol Natron-Tabletten; 3: als 2; 4: Amol Das Hausmittel.
Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Granol/Der wahre Weg
zur Schönheit/Granol/tarieven.

A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd

B: géén ONr. Uitgifte juli 1920

HAN H 5536.19
B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 14

Nominaal: 8.- M

A: ONr. 1

Uitgifte maart 1921 HAN H 3968.20
Kaftzijde 2: Amol Natron-Tabletten; 3: Radjosan; 4: Amol das Hausmittel
Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Granol/Der wahre Weg
zur Schönheit/Granol/tarieven.

A1: alle velranden doorgeperforeerd
A2: alle velranden niet doorgeperforeerd

B: géén ONr. Uitgifte juli 1921 HAN H 7592.20
Kaftzijde 2 en 3: onbedrukt; 4: tarieven.
Vier onbedrukte (?) tussenblaadjes.

B1: alle velranden doorgeperforeerd
B2: alle velranden niet doorgeperforeerd

Boekje 15

Nominaal: 12.- M   Uitgifte nov 1921   ONr. 1
Kaftzijde 2: Fön
3: elektr. Heizkissen
4: Spedition Carl Lassen
Vier aan de achterzijde bedrukte
tussenblaadjes: Rex-Tee/Gerbode/
Heilsalbe Combustin/tarieven.
Op velrand olijfgroene HAN H
3148.21 op zegelvelletje 36.

Voorzijde boekje 15

A: alle velranden doorgeperforeerd
B: alle velranden niet doorgeperforeerd

FÜR DEN WASCHTISCH	
Granol-Haarwasser aaaaaa	Preis . . . . . M 7.50
Granol-Zahnpulver mit Pfefferminz	Preis M 0.30 u. M 0.75
Granol-Toilette-Bleichpuder	Preis . . . . . M 2.00
GRANOL	G. M. HAMBURG B. H. Amolposthof.

Tussenblad 1 en 3 bij boekje 14

Opmerkingen bij het 1e deel

Alleen de compleet beschreven boekjes zijn gemeld, de verdere samenstelling (zonder beschrijving van de kaftzijden en tussenblaadjes) volgde aan de hand van de literatuur. Vele postzegelboekjes werden vroeger gedemonteerd bewaard, en later weer in elkaar gezet. Vaak klopt in die gevallen de volgorde van de zegelvelletjes en de tussenblaadjes niet meer. Er kunnen zelfs tussenblaadjes uit andere boekjes in terecht gekomen zijn. Het is alleszins mogelijk, dat enige der gemelde en vervolgens beschreven boekjes zo tot stand zijn gekomen. Om zeker te zijn van originele boekjes moet men letten op de bevestiging van de tussenblaadjes en de zegelvelletjes aan de linkerzijde.

tweede deel: de boekjes van 1925 - 1932

boekje 16

Nieuwe rijksadelaar. Uitgifte 12-10-1925   ONr. 2
Kaftzijde 1: zoals boekje 21
2: vermeldt symbool
3: Die Pension des Staatsbeamten
4: Auch Sie haben die Pflicht
Drie aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Die Leipziger Lebensversicherung (L.L.) stützt sich/Die L.L. bietet daher/Die L.L. verdankt es.
Velranden   onbedrukt, niet doorgeperforeerd.

Boekje 17

Rheinlandzegels.

Uitgifte 12-10-1925 ONr. 1
Kaftzijde 2: Sarotti-Marken
3: Gewichte und Preise
4: Sarotti (Fabrik)

Drie aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Sarotti-Marken/ Ihre Post ist besorgt/Bei festlichen Anlässen.
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd.
De tussenblaadjes bevinden zich voor de zegelvelletjes.

Boekje 18

Nothilfe 1925

géén ONr.

Kaftzijde 2-4: onbedrukt.
Twee onbedrukte tussenblaadjes.
Velrand onbedrukt, met kleurstreep, of met waarde-aanduiding rij (zegelvelletje 41-43), niet doorgeperforeerd.
A: met zegelvelletje 43   Uitgifte 15-12-1925
B: met zegelvelletje 44
C: met zegelvelletje 45

Boekje 19

Luchtpost

Uitgifte 18-12-1930 géén ONr.
Kaftzijde 2: Luftpostlinien nach dem Ausland
3: Luftpostzuschläge für Briefsendungen
4: Luftpostzuschläge für Pakete
Twee aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Luftpostnetz/In allen dringenden Fällen hilft die Luftpost.
Velranden met kleurstreepjes in de betreffende zegelkleuren, niet doorgeperforeerd.
A: met zegelvelletje 47
B: velletje 47 komt ook voor als versnijding (Handbuch B1, blz. 73):

	X	X	X	20	20
	X	X	20	20	20

Boekje 20

Luchtpost.

Uitgifte 14-7-1931
Kaftzijde 2: zie boekje 19
3: zie boekje 19
4: zie boekje 19
Vijf tussenblaadjes, waarvan de eerste twee aan de achterzijde bedrukt zijn: Luftpostnetz (zoals 19)/in allen dringenden Fällen (zoals 19).
Zegelvelletje 48: violette en rode streepjes over elkaar, niet doorgeperf.
Zegelvelletje 49: grijsblauwe streepjes, niet doorgeperforeerd.
Drie velletjes 'Mit Luftpost Par Avion', velrand heeft dezelfde kleur.
A: ONr. 3 Velrand etiketten geperf.
B: ONr. 3 Velrand wel geperforeerd
C: géén ONr. Velrand geperforeerd
D: géén ONr. Velrand niet geperf.

boekje 20

Boekje 21

Schiller/Friedrich d.G.

Uitgifte nov. 1926

- Kaftzijde 2: Leipziger Lebensversicherung
3: Die Pension des Staatsbeamten
4: Auch Sie haben die Pflicht

Velranden streepjes in de betreffende kleuren, niet doorgeperforeerd.
Drie aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes.

- A: ONr. 3 Tussenblaadjes: Leipziger Lebensversicherung
B: ONr. 4 1e Tussenblaadje: Die Leipz. Lebensv. stützt sich...
2e : Die Leipz. Lebensv. bietet daher...
3e : Die Leipz. Lebensv. verdankt es...

Boekje 22

Beethoven/Kant

Uitgifte okt/nov 1927

Velranden met streepjes, niet doorgeperforeerd.

- A: ONr. 5 (1e oplage) Kaftzijde 1: geen reclame
2-3: tarieven binnenland
4: Postanweisungen/Zahlkarten
Twee aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Nimm
ein Postscheckkonto/Wer Wert darauf legt
B: ONr. 5 (2e oplage)Kaftzijde 1: Linkerheft met reclame
2-4: Stuttg. Vereins-Lebensvers.
Twee tussenblaadjes: Stuttgarter Lebensvers.
C: ONr. 6 Kaftzijde 1: zoals boekje 21; muntaanduiding:
'Rpf'.
2: stellt das Symbol des Lebens
(Leipz. Lebensvers.)
3: Die Pension des Staatsbeamten...
...des Privatangestellten
4: Auch Sie haben die Pflicht

Drie tussenblaadjes: Die L.L. stützt sich auf eine
nunmehr fast 100jährige Erfahrung/Die L.L.bietet daher
die Lebensvers./Die L.L. verdankt es diesen Vorzügen.
De tussenblaadjes zitten vóór de zegelvelletjes.

Boekje 23

Nothilfe 1926

Uitgifte 1-12-1926 géén ONr.

Kaftzijden 2-4 zijn onbedrukt.

Een onbedrukt tussenblaadje.

Velranden met kleurstreepjes, niet doorgeperforeerd.

- a. beide velletjes liggend watermerk, horizontaal gestreepte gom
b/A. velletje 54 staand watermerk, vertikaal gestreepte gom
b/B. velletje 55 staand watermerk, vertikaal gestreepte gom

Boekje 24

Hindenburgtoeslag 1927

Uitgifte 26-9-1927

géén ONr.

Kaftzijde 2-4: onbedrukt

Geen tussenblaadjes

Velranden onbedrukt

A: velrand doorgeperf.

Mi. 403: Töne

A1: dun kaftkarton

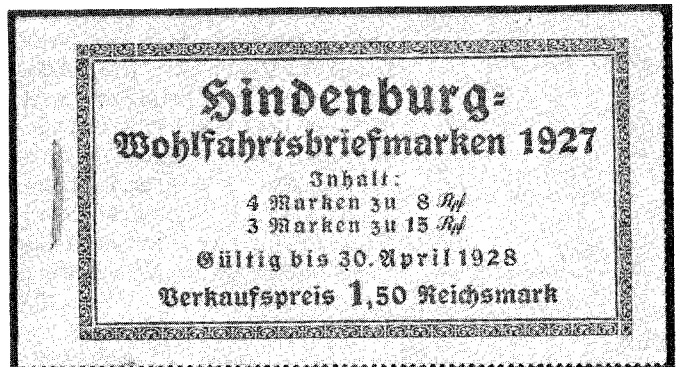
A2: dik kaftkarton

B: velrand ongeperf.

Mi. 403: Töne

B1: dun kaftkarton

B2: dik kaftkarton

Voorzijde boekje 24a

Boekje 25

Rijkspresidenten

Uitgifte vanaf sept 1928

Velranden onbedrukt (soms met rode punt), niet doorgeperforeerd

Tussenblaadjes: voor een gedeelte aan de achterzijde bedrukt

a/A: ONr. 7

Kaftzijde 2: tarieven binnenland

3: tarieven binnenland

4: postale aanwijzingen/betaalkaarten

Tussenblaadje 1: Nimm ein Postscheckkonto

2: Wer Wert darauf legt

3: onbedrukt

a/B: ONr. 8 rest zoals a/A

a/C: ONr. 9 rest zoals a/A

a/D: ONr. 10

Kaftzijde 1: aan linkerkant: Unsere Stärke

Kaftzijde 2-4: (Leipziger Lebensversicherung) ist Sicherheit und Leistungsfähigkeit/Verlangen Sie unsre Drucksachen/1830-1930.

Drie tussenblaadjes met Leipziger Lebensvers.: Die Sicherheit/ Die Leistungsfähigkeit/Für nur 25 Mark monatlich.

a/E: ONr. 11

Kaftzijde 2: tarieven binnenland

3: tarieven binnen- en buitenland

4: postale aanwijzingen/betaalkaarten

Tussenblaadjes zoals bij a/A.

a/F: ONr. 12 rest zoals a/E

a/G: ONr. 13

Kaftzijde 1: linkerhelft: 100 Jahre

Verdere kaftzijden en tussenblaadjes: zoals a/D.

a/H: ONr. 14 rest zoals a/E

a/I: ONr. 15

Kaftzijde 1: linkerhelft: Hundert Jahre ist dies

2-4: zoals a/D

Tussenblaadjes: zoals a/D

a/K: ONr. 16

Kaftzijde 2-4: zoals a/E

Tussenblaadje 1: Nimm ein Postscheckkonto

2: Wer Wert darauf legt

3: luchtpost

a/L: ONr. 17: rest zoals a/K

b: ONr. 10: velletje 58 heeft liggend watermerk en horizontaal gestreepte gom, rest zoals a/D.

Boekje 26

Rijkspresidenten

Uitgifte vanaf 15-4-1932

Kaftzijde 2: tarieven binnenland

3: tarieven binnen- en buitenland

4: postale aanwijzingen/betaalkaarten

Velranden: onbedrukt of met streepjes (alleen bij velletje 61 en 62 mogelijk) in de kleuren der zegels, niet doorgeperfd.

Drie aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Nimm ein Postscheckkonto/Wer Wert darauf legt/Benutzt die Luftpost + luchtposttoeslagen.

A1: ONr. 18, alle velranden onbedrukt

A2: ONr. 18, zegelvelletje 61 met streepjes

A3: ONr. 18, zegelvelletje 62 met streepjes

A4: ONr. 18, velletje 61 en 62 met streepjes op de velrand

B1: ONr. 19, alle velranden onbedrukt

B2: ONr. 19, zegelvelletje 61 met streepjes

B3: ONr. 19, zegelvelletje 62 met streepjes

B4: ONr. 19, zegelvelletje 61 en 62 met streepjes op velrand

Boekje 27

Nothilfe 1928 Uitgifte 15-11-1928 géén ONr.
Kaftzijde 2-4: onbedrukt
Geen tussenblaadjes
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd
a. met zegelvelletje 63
b. met zegelvelletje 64
c. met zegelvelletje 65

Boekje 28

Nothilfe 1929 Uitgifte 1-11-1929 géén ONr.
Kaftzijde 2-4: onbedrukt
Eén tussenblaadje: onbedrukt
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd
a. voorzijde: geldig tot 30-4-1930
b. voorzijde: met pen veranderd in 30-6-1930, dagtekenstempel
c. voorzijde: geldig tot 30-6-1930
Boekje 28b is ook zonder dagtekenstempel gemeld.

Boekje 29

Nothilfe 1930 Uitgifte: 1-11-1930 Géén ONr.
Kaftzijde 2-4: onbedrukt
Eén tussenblaadje: onbedrukt
Velranden onbedrukt
A: beide velranden doorgeperforeerd
B: beide velranden niet doorgeperforeerd
C1: velrand 1 doorgeperforeerd, velrand 2 niet
C2: velrand 1 niet doorgeperforeerd, velrand 2 wel

Opm.: Volgens het Handbuch zijn er twee verschillende zegelvellen: vellen zonder kleurstreepjes op de onbedrukte plaatsen voor de boekjesvervaardiging, en vellen met kleurstreepjes op de onbedrukte plaatsen voor de verkoop. (Handbuch B2, Bladzijde 167 f).

Boekje 30

Nothilfe 1931 Uitgifte 1-11-1931 géén ONr.
Kaftzijde 2-4: onbedrukt
Eén tussenblaadje: onbedrukt
Velranden onbedrukt
A: beide velranden doorgeperforeerd
B: beide velranden niet doorgeperforeerd
C1: velrand 1 doorgeperforeerd, velrand 2 niet
C2: velrand 1 niet doorgeperforeerd, velrand 2 wel

Opm.: Ook hier zouden er zoals bij boekje 29 twee verschillende zegelvellen geweest zijn (Handbuch B2, Bladzijde 178).

Boekje 31

Nothilfe 1932 Uitgifte 1-11-1932 Géén ONr.
Kaftzijde 2-4: onbedrukt
Eén tussenblaadje: onbedrukt
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd

Opmerkingen bij het 2e deel

De boekjes 19B, 21A, 22B, 23b/A, 23b/B, 25a/I en 26 B4 hadden we niet tot onze beschikking; we hebben ze beschreven aan de hand van de literatuur. Onvolledig beschreven is boekje 25a/G.

derde deel: de boekjes van 1933-1941

Boekje 32

Fridericus   Uitgifte 22-5-1933   géén ONr.
Kaftzijde 2-3: onbedrukt
                  4: Zur Erinnerung an die Feier...
Eén tussenblaadje bedrukt: Alles für Deutschland.
Velranden onbedrukt.
A: beide velranden doorgeperforeerd
B: beide velranden niet doorgeperforeerd
C1: 1e velrand doorgeperforeerd, 2e velrand niet
C2: 1e velrand niet doorgeperforeerd, 2e wel.

Boekje 33

Hindenburg (Wz 2)   Uitgifte 5-8-1933   ONr. 1
Kaftzijde 2: tarieven binnenland
                  3: tarieven binnen- en buitenland
                  4: tarieven voor postwissels/betaalkaarten
Drie aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Nimm ein Postscheck-
konto/Wer Wert darauf legt/Benutzt die Luftpost+Luftpostzuschläge
(zoals bij boekje 35)
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd.

Boekje 34

Nothilfe 1933   Uitgifte nov. 1933   géén ONr.

*voorzijde
boekje 34*

Kaftzijde 2-3: onbedrukt
Eén onbedrukt tussenblaadje
Velrand onbedrukt.
A: beide velranden doorgeperforeerd
B: beide velranden niet doorgeperforeerd
C1: velrand 1 doorgeperforeerd, velrand 2 niet
C2: velrand 1 niet doorgeperforeerd, velrand 2 wel

Boekje 35

Hindenburg (Wz 4)   Uitgifte april 1934   ONr. 2
Kaftzijde 2: tarieven binnenland
                  3: tarieven binnen- en buitenland
                  4: tarieven postwissels/betaalkaarten. Tar. van 1-12-1933
Vier aan de achterzijde bedrukte tussenblaadjes: Nimm ein Postscheck-
konto/Wer Wert darauf legt/Benutzt die Luftpost+Luftpostzuschläge/
Telegraphengebühren (tussenbl. 1-3 gelijk aan die van boekje 33).
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd.

Boekje 36

- Hindenburg Vier onbedrukte tussenblaadjes
Velranden niet doorgeperforeerd, onbedrukt
- A: ONr. 3 Uitgifte aug. 1936
Kaftzijde 2: Mundhygiene
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (tar. van 1-6-36)
- B: ONr. 3 Uitgifte aug. 1936
Kaftzijde 2: Kein Sonnenbrand
3-4: zie A
- C: ONr. 4 Uitgifte april 1937
Kaftzijde 2: Benutzt die Luftpost
3-4: zie A

Boekje 37

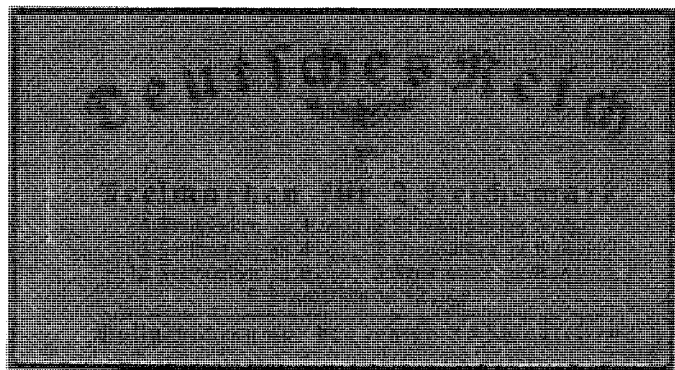
- Hindenburg Vier onbedrukte tussenblaadjes
Velranden niet doorgeperforeerd, onbedrukt
- A: ONr. 5 Uitgifte sept 1937
Kaftzijde 2: Dresdner Bank
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (tar. van 1-9-37)
- B: ONr. 6 Uitgifte apr/mei 1938
Kaftzijde 2: LY, Heintze & Blanckertz
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (tar. van 1-2-38)
- C: ONr. 7 Uitgifte nov 1938
Kaftzijde 2-4: zoals B Tarieven echter van 1-9-39
- D: ONr. 8: Uitgifte mei 1939
Kaftzijden zoals C
- E: géén ONr. (Mi 37 I)
Kaftzijden zoals C

Boekje 38

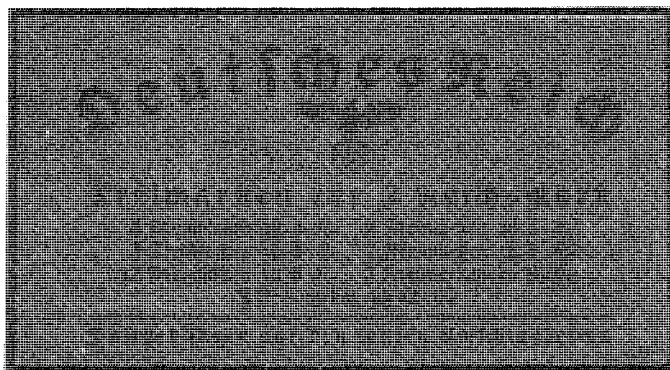
- Hindenburg Vijf onbedrukte tussenblaadjes
Velranden niet doorgeperforeerd, onbedrukt
- A: ONr. 9 Uitgifte juli 1939
Kaftzijde 2: LY, Heintze & Blanckertz
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (behalve naar Vrije Stad Danzig en Luxemburg). Tar. van 1-6-1939
- B: ONr. 10 Uitgifte okt 1939
Kaftzijde 2: zoals A
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (behalve naar Luxemburg) 1-6-39

Boekje 39

- Hindenburg Vijf onbedrukte tussenblaadjes
Velranden niet doorgeperforeerd, onbedrukt
- A: ONr. 11 Uitgifte april 1940
Kaftzijde 2: LY, Heintze & Blanckertz
3: tarieven binnenland
4: tarieven buitenland (tar. van 1-1-40)
- B: ONr. 12 Uitgifte juli 1940
Kaftzijde 2: LY-Federn tragen die LY Hochprägung
3-4: zoals bij A
- C: ONr. 13 Uitgifte dec. 1940
Kaftzijde 2-4: zoals bij B
- D: ONr. 14 Uitgifte maart 1941
Kaftzijde 2: LY-Federn tragen die LY Hochprägung (zoals bij B)
3: tarieven buitenland
4: tarieven binnenland (tar. van 1-12-40)

boekje 39, type D

boekje 39, type E

E: ONr. 15   Uitgifte 17-4-1941
              Kaftzijde 2-4: zoals bij D

Boekje 40

Nothilfe 1934 - Uitgifte 15-11-1934   géén ONr.
              Kaftzijde 2-4: onbedrukt
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt
A: beide velranden doorgeperforeerd
B: beide velranden niet doorgeperforeerd
C1:   velrand 1 doorgeperforeerd, velrand 2 niet
C2:   velrand 1 niet doorgeperforeerd, velrand 2 wel

Boekje 41

Nothilfe 1935 - Uitgifte 15-11-1935   géén ONr.
              Kaftzijde 2-4: onbedrukt
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd

Boekje 42

Olympia 1936   géén ONr.
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd
a: uitgifte 6-6-1936   Kaftzijde 2-4: onbedrukt
b: uitgifte sep 1936   Kaftzijde 2: tarieven Duits/Engels
  3: tarieven Frans/Spaans
  4: onbedrukt

Boekje 43

WHW 1936   Uitgifte 2-11-1936   géén ONr.
              Kaftzijde 2-4: onbedrukt
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd

Boekje 44

WHW 1937   Uitgifte nov 1937   géén ONr.
              Kaftzijde 2: WHW 1937-38 Ein Volk hilft sich selbst
  3-4: onbedrukt
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd

Boekje 45

WHW 1938   Uitgifte dec 1938   géén ONr.
              Kaftzijde 2: WHW 1938-39 Ein Volk hilft sich selbst
  3-4: onbedrukt
              Eén onbedrukt tussenblaadje
              Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd

Boekje 46

WHW 1939   Uitgifte dec. 1939   géén ONr.
Kaftzijde 2: WHW 1939-40 Ein Volk hilft sich selbst
                 3-4: onbedrukt
Eén onbedrukt tussenblaadje
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd.

Boekje 47

WHW 1940   Uitgifte nov 1940   géén ONr.
Kaftzijde 2: WHW 1940-41 Ein Volk hilft sich selbst
                 3-4: onbedrukt
Eén onbedrukt tussenblaadje.
Velranden onbedrukt, niet doorgeperforeerd.

Boekje 48

Hitler   Uitgifte vanaf dec 1941   ONr. 1
Vijf onbedrukte tussenblaadjes
Velranden onbedrukt *), niet doorgeperforeerd
Kaftzijde 3: tarieven buitenland
                 4: tarieven binnenland (tar. van 1-8-41)
                 2: reclame van de fa. Eberhard Faber   a. Radiergummi
                    b. Zeichenstift
                    c. Kopierstift

Boekje 49

Hitler   Beschrijving zoals boekje 48.
Beide boekjes hebben alleen verschil w.b. het vierde zegelvelletje:
- boekje 48: H-B1. 120 met reclame 'Spare bei der Postsparkasse!'
- boekje 49: H-B1. 121 met reclame 'Glückwünsche durch Schmuckblatt...'

*) Opmerking bij boekje 48 en 49

Velletje H-B1. 122 kan op de velrand randcijfers vertonen, aangezien er boekjesvellen 72 zijn met en zonder een vijfcijferig velnummer. Met behulp van fotokopieën van vel 72 en H-B1. 122 hebben we kunnen vaststellen, dat de velnummers óók kopstaand en op verschillende plaatsen van de vellen (en dus ook van de zegelvelletjes) kunnen voorkomen.

Tot dusver gemeld: boekje 48b: 3 compleet aanwezige randcijfers boven.

Opmerkingen bij het derde deel

De studiegroep van de Bundesarbeitsgemeinschaft RSV heeft alle beschreven boekjes onder ogen gehad.

Volgens de Michel-Spezialkatalog 1983/84 zijn er van boekje 36/ONr. 3 thans vier varianten: a. Mundwasserkapseln
b. Sonnenbrandöl
c. Sonnenbrandsalbe
d. Mundwasserkugeln

Volgens mij bestaan er van het boekje met ONr. 3 alleen maar:

- A. Mund-Hygiene ... Ortizon Mundwasserkugeln
- B. Kein Sonnenbrand und doch braun, Delial,
Der 'bräunende' Lichtschutz als Salbe oder Öl.

Vanwege deze onduidelijkheden heb ik boekje 36 met A, B en C aangeduid, dus los van de Michel-nummering. Als iemand 36a-c bezit, ontvang ik daar graag een melding van! Volgens mij is boekje 37E door het wegsnijden van een ver naar rechts staand ONr. 7 of 8 ontstaan. Wie weet daar wat meer van?

Sept. 1983

Copyright: Schwarz/RSV. (Vertaling: W. de Rooy).

W. MAASSEN
B. WEBER

DER ERSTE AUTOMATENMARKEN SPEZIAL-HANDBUCHKATALOG (Ausgabe 1984)

mit den aktuellen Marktpreisen!

In de serie speciale Sammlerdienst-uitgaven verschijnt in maart 1984 een 240 pagina's dikke AS-katalogus van de hand van Wolfgang Maassen en Bodo Weber; deze auteurs zijn bekend van hun artikelen over automaatstroken in Sammlerdienst en Deutsche Briefmarken Zeitung. Ik zal deze katalogus via de nieuwtjesdienst aanbieden; belangstellende AS-verzamelaars wordt verzocht zich bij mij te melden. De prijs is nog niet bekend.

- Tijdens de 5^e Briefmarkenmesse in Essen wordt een speciale Automaatstroken-dag gehouden met
- 80 kaders tentoonstelling (inzenders F. Galliker, D. Burhop, Th.v. Loeper, F. König e.a.)
  - Automaatstroken in discussie: Een forum bestaande uit vertegenwoordigers van postadministraties, handel, pers en verzamelaars beantwoordt vragen uit het publiek.
  - Op de Internationale dag van de postautomaten (27 mei 1984) geeft de Duitse PTT een speciaal stempel uit
  - Er is een openbare veiling voor automaatstroken met meer dan 1000 interessante kavels
  - Er is een diashow over automaatstroken door W. van Loo

Men verwacht tijdens de Briefmarkenmesse in totaal meer dan 60.000 bezoekers.

2.1. ZWITSERLAND

Bij de FRAMA-automaat van Zürich-30 Hottingen is het nieuwe cijfertype weer verwijderd wegens overmatige belangstelling van AS-verzamelaars.

In de loop van 1984 zullen in alle FRAMA-automaten nieuwe kleurlinten aangebracht worden. Deze wijziging is OFFICIEEL door de Zwitserse PTT aangekondigd !!!! Volgens opgave van de leverancier zou kleur en kleurkwaliteit geen verschil opleveren met de huidige linten. De raster-structuur van de nieuwe synthetische linten wijkt echter af van de oude zijden linten.

De Zwitserse PTT maakt bekend dat de eerste 19 automaten op 18 januari 1984 van het nieuwe lint voorzien worden:

1000 Lausanne-1	4500 Solothurn-1	8022 Zürich-22
1200 Genève-1	5000 Aarau-1	8200 Schaffhausen-1
1950 Sion-1	6000 Luzern-1	8400 Winterthur-1
2000 Neuchâtel-1	6500 Bellinzona-1	8640 Rapperswil SG-1
2800 Delémont-1	7002 Chur-2	9016 St. Gallen-16
3000 Bern-1	8021 Zürich-1	9500 Wil SG-1
4002 Basel-2		

op een later tijdstip worden de overige linten vervangen.

2.5. FRANKRIJK

De "reizende" CROUZET-automaat van de Franse PTT stond, na de Bureautec in Luxemburg, van 28 - 30 oktober 1983 bij het Nationale Congres van de Socialistische Partij in Bourg en Bresse.

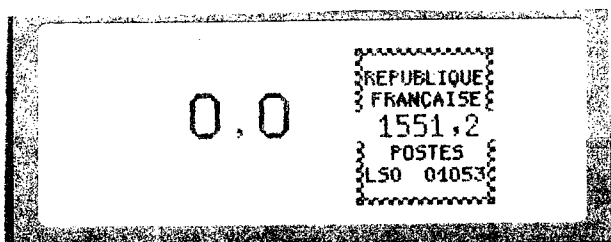

Afb. 1 FDC van LSO 01053

Het gaat hierbij NIET om een Specimen-uitgave, maar om een AS met onbeperkte geldigheid !!
Het politieke congres werd als een *besloten* partijbijeenkomst beschouwd, waardoor de automaat alléén toegankelijk was voor afgevaardigden. Of deze AS-uitgifte een grote ledenaanwas voor de Parti Socialiste heeft opgeleverd is mij niet bekend .....

De aanduiding LS = "Libre Service" is waarschijnlijk ironisch bedoeld.

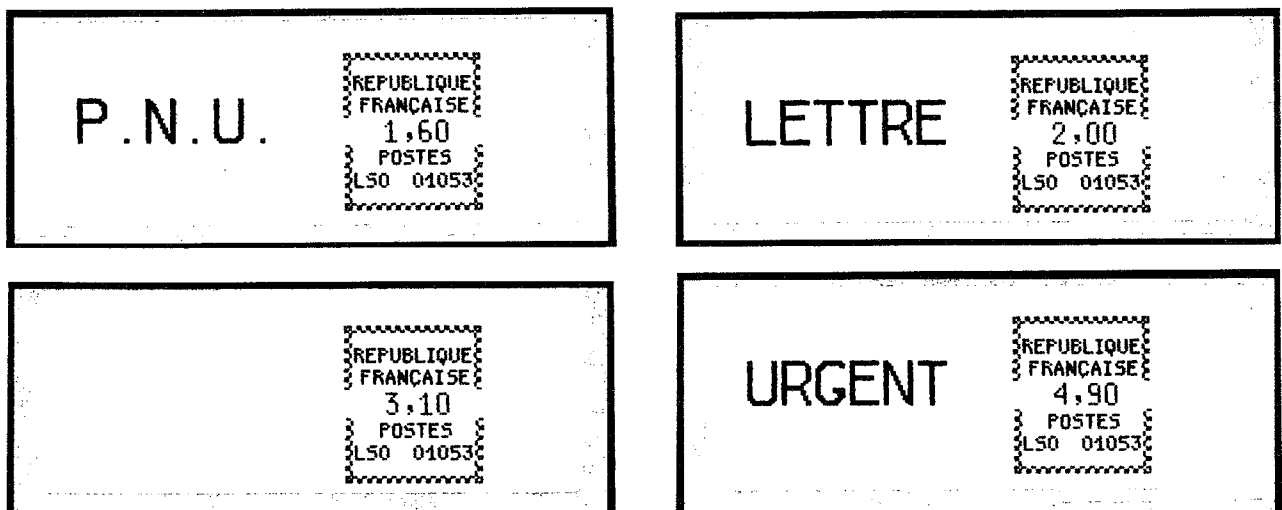
In de 3 congresdagen werden van deze automaat LS-0 01053 ca. 75 series verkocht:

- 195 PNU-stroken
- 235 LETTRE-stroken
- 80 blanco stroken
- 78 URGENT-stroken

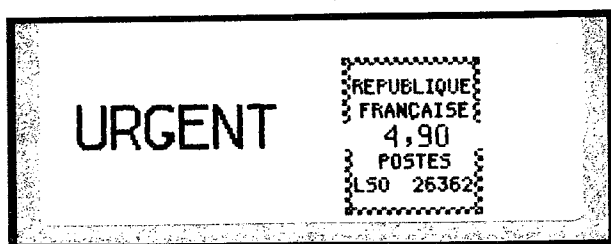
Afb.2 Afrekeningsstrook LS-0 01053

De afrekeningsstrook laat de totale opbrengst zien: Fr. 1551,20 (inclusief enig proefdraaien).
De LS-0 automaatstroken zijn gedrukt op wit papier en niet op het thermische papier, zoals in gebruik was op Philexfrance 1982, SICOB 1982 en Bureautec 1983.

Afb.3 Automaatstroken LS-0 01053 van CONGRES NATIONAL van P.S.

Op de filatelistische tentoonstelling in 26000 VALENCE (Drome) was op 21 en 22 januari 1984 de Crouzet-automaat geplaatst. De LSA-stroken hebben nummer LS-0 26362. Ditmaal was de automaat wel toegankelijk voor het publiek; vooral de Duitse AS-verzamelaars waren in grote getale opgekomen. De rij was lang: na 2 uur wachten was men aan de beurt !

Afb.4 LS-0 26362-automaatstrook

Het ziet er naar uit dat de LS-0 Crouzet-automaat op toernee gaat.

2.11 BELGIË

De Belgische PTT heeft de oplagen bekend gemaakt voor de FDC-frankeervignetten België. Nadat van de proefserie P-3001 - P-3006 (uitgiftedatum 16-11-1981) nog een redelijk aantal verkocht was: 31.146 series (6 - 9 - 14 - 59 Fr), liep de oplage voor de Belgica-AS FDC al terug tot 10.878 series (7 - 10 - 17 Fr). De verkoop van de grote serie P-3007 - P-3056 is nu al teruggevallen tot 5200 series (10 of 11Fr).

De plannen van de Belgische PTT om nog enkele honderden FRAMA-automaten te plaatsen in de komende jaren zijn rampzalig als doorgenummerd wordt. Op dit moment wordt gestudeerd op één *eenheidsliché* gedrukt op *gewaarmerkt* papier; een beslissing wordt in de komende tijd genomen.

Oplage van de FDC van de 50 automatische frankeervignettenverdelers

1e dag 31- 1 - 1983		1 ^e dag 28- 3 - 1983	
P-3008 Brugge-7	5.794	P-3011 Geel-1	5.335
P-3013 Hasselt-1	5.931	P-3015 Knokke-Heist	5.272
P-3016 Kortrijk-1	5.821	P-3019 Lokeren-1	5.295
P-3017 Leuven-1	5.808	P-3021 Mol-1	5.395
P-3022 Ninove-1	5.814	P-3028 Sint Truiden	5.260
P-3024 Oudenaarde-1	5.852	P-3029 Tienen-1	5.220
P-3027 Sint Niklaas-1	5.817	P-3031 Turnhout-1	5.282
P-3034 Zottegem-1	5.894	P-3037 Bastogne-1	5.303
P-3035 Arlon-1	5.847	P-3038 Braine-l'Alleud	5.284
P-3039 Charleroi-1	5.847	P-3042 Huy-1	5.291
P-3044 Liège-1	5.832	P-3051 Seraing-1	5.243
P-3047 Mons-1	5.888	P-3056 Brussel-5	5.279
P-3049 Namur-1	5.796		
1 ^e dag 28- 2 - 1983		1 ^e dag 25- 4 - 1983	
P-3007 Aalst-1	5.427	P-3010 Diest-1	5.262
P-3009 Deurne-1	5.401	P-3014 Herenthals-1	5.262
P-3012 Genk-1	5.479	P-3018 Lier-1	5.262
P-3020 Mechelen-2	5.387	P-3026 Ronse-Renaix	5.240
P-3023 Oostende-1	5.446	P-3030 Tongeren-1	5.285
P-3025 Roeselare-1	5.450	P-3032 Vilvoorde-1	5.262
P-3036 Ath	5.469	P-3033 Wilrijk-1	5.241
P-3043 La Louvière-1	5.412	P-3040 Chatelineau	5.262
P-3045 Marchienne au Pont	5.407	P-3041 Herstal-1	5.246
P-3050 Nivelles-1	5.345	P-3048 Moeskroen-1	5.208
P-3054 Brussel-3	5.385	P-3052 Verviers-1	5.210
P-3055 Brussel-4	5.396	P-3053 Wavre-1	5.238

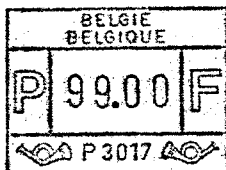
Van de volgende automaten zijn 00.00-waarden bekend:

P-3002 (Tournai), P-3005 (Brussel-1), P-3009 (Deurne), P-3017 (Leuven), P-3022 (Ninove)
P-3025 (Roeselare), P-3034 (Zottegem) en P-3053 (Wavre).

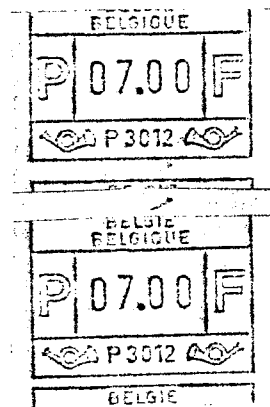
Vorig jaar zijn in de Brusselse automaat P-3005 twee rollen CAMP-papier gebruikt.
Eén rol CAMP-papier was geel met glanzende gom; de andere rol was crème met doffe gom.

Aangezien het Camp-papier veel dikker is dan het FRAMA-papier, zijn van één rol maar ca. 1000
automaatstroken te vervaardigen. Het is niet bekend of het gaat om een proefneming, vergissing
of papiergebrek.

Dankzij Dhr. van Leeuwen kan ik enkele versneden AS tonen
van de automaat P-3012 en een AS in de waarde 99.00 Fr.
(maximumwaarde 84 Fr) van de automaat P-3017.

Afb.6 AS in waarde 99 Fr

Afb.5 Versneden AS

Op 1 februari 1984 worden in België de posttarieven verhoogd
met ongetwijfeld gevolgen voor de voorkeurstoetsen op de automaat.

2.12 OOSTENRIJK

De vorige keer meldde ik al dat uit de automaat 5020-Salzburg-Station "vreemde" waarden
04.55 - 05.55 - 06.05 verkregen zijn.

Ook de automaat in 4020-Linz /Donau heeft door een elektronische fout "vreemde" waarden
afgegeven. Een verzamelaar wilde op 2 november 1983 tien AS van 00.50 S kopen en kreeg
8 x 00.50 1 x 09.50 en 1 x 09.55 !!!

Dhr. van Leeuwen meldt de volgende interessante AS-misdrukken uit Oostenrijk (afb.7)

Afb.7 AS-misdrukken Oostenrijk

AS in waarde 00.05 (minimumwaarde 00.50 S)

AS in waarde 99.00 (maximumwaarde 79.50 S)

Proefdruk 9900 op Oostenrijks papier

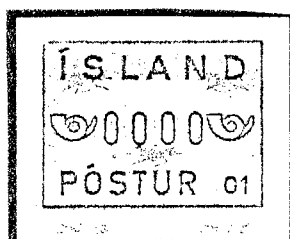
De IFABO-automaatstroken worden nu aangeboden: 00.50-waarde DM 99,50
serie 3-4-6 S DM 470,-

Ook 00.00-waarden komen nu op de markt van de Oostenrijkse automaatstroken.

De posttarieven worden op 1 februari 1984 verhoogd; de nieuwe voorkeurswaarden op de
FRAMA-automaat zijn 3,50 - 4,50 - 6,- S.

2.14 IJSLAND

Ook van Ysland worden nu automaatstroken in 0000-waarde aangeboden.

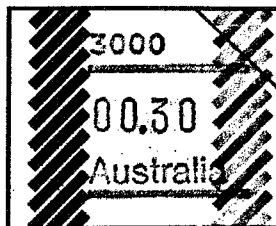

Afb.8 0000-waarde AS-Ysland

2.16 AUSTRALIË

De Australische PTT sluit zich aan bij de landen die automaatstroken uitgeven !
Op 22 februari 1984 worden voor een proefperiode van drie maanden 7 FRAMA-automaten FE-264 geplaatst in :

2000	Sydney	GPO
2600	Canberra	GPO
3000	Melbourne	GPO
4000	Brisbane	GPO
5000	Adelaide	GPO
6000	Perth	GPO
7000	Hobarth	GPO

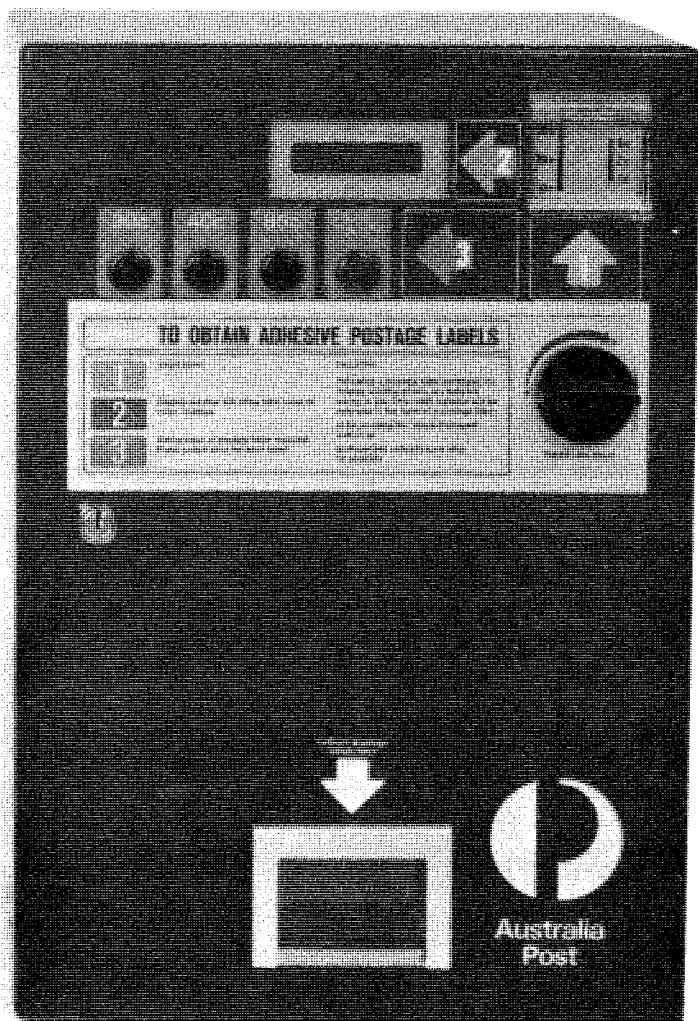

Afb.9 AS-Australië

De automaatstroken zijn voorzien van een nummer overeenkomstig met de postcode.
De automaten accepteren de volgende munten: 1 - 2 - 5 - 10 - 20 - 50 c en drukken AS in alle waarden van 1 c tot \$ 8,99.
De drie voorkeurstoetsen geven "postage labels" in de waarden 30 - 40 - 85 c.

De Australische automaatstroken zien er aantrekkelijk uit met schuine strepen in rood en blauw (links) en oker en grijs (rechts) Afb.9.

De Australische PTT is goed geïnformeerd: Postage labels in 00.00-waarde en blanco voordrukken worden *niet* afgegeven !

Ten behoeve van de "doe het zelfver":

De Australische PTT biedt via de filatelistische dienst alléén de 30 c automaatstrook aan -postfris of op FDC voor alle zeven automaten.

Bij bestellingen boven \$ 20 moet \$3,30 aantekenrecht betaald worden, alsmede het luchtpostporto.

Ik hoop voor de nieuwtjesdienst naast deze "confectie"-aanbiedingen nog andere interessante zaken aan te bieden

Afb.10 Australische FRAMA-automaat

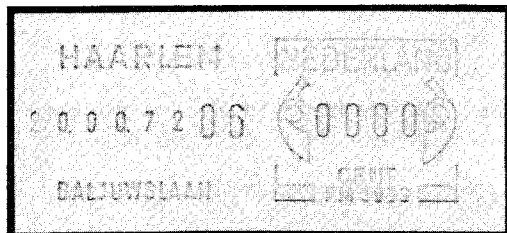
Loketstroken

3.1. ZWITSERLAND

Op 21 november 1983 is in 6830 Chiasso FRAMA-loketmachine XI/5 in gebruik genomen. De plaatsing van nieuwe loketmachines zal in de toekomst in de dienstorders vermeld worden.

3.2. NEDERLAND

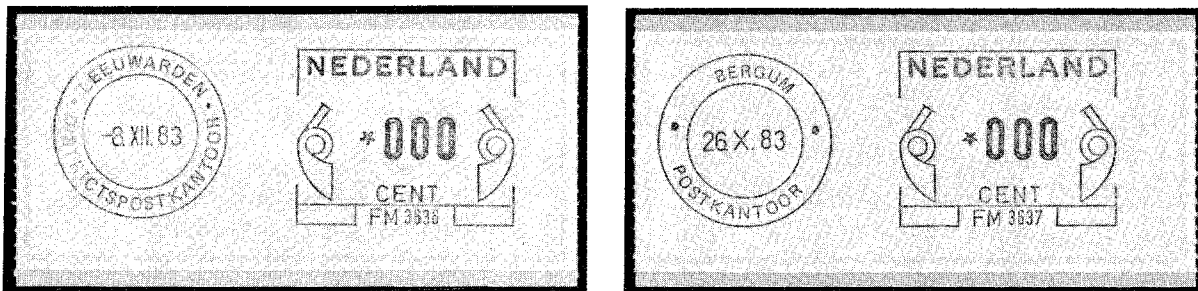
Dhr. Hali meldt dat begin november 1983 de microprocessor van de FRAMA-loketmachine in Haarlem het heeft begeven. Het resultaat was 0000-stroken met vreemde datum i.p.v. 00.00.00 00 en allerlei gekke waarden met vreemde data (afb.11).

Afb.11 Loketstrook datum 20.00.72 06

Portstroken 1983

De afdrucken van de nieuwe dienstfrankeermachines heb ik inmiddels ontvangen en deze stroken blijken zeer interessant: Het districtspostkantoor Leeuwarden drukt de portstroken in rood, net als de districtspostkantoren van Amsterdam, Rotterdam en Utrecht. Maar ook het postkantoor Bergum (Fr) geeft *rode* portstroken (overigens zonder Te Betalen Port).

Afb.12 Rode Portstroken van Leeuwarden en Bergum(Fr)

De dienstfrankeermachine FM-1684 voor de kwaliteitscontrole van het postverkeer heeft een verwisselbaar plaatsnaam-cliché, zodat de FM-1684-strook voorkomt met de volgende plaatsnamen:

Alkmaar, Almelo, Alphen a/d Rijn, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bergen op Zoom, Breda, Delft, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, Goes, Gorinchem, Gouda, 's Gravenhage, Groningen, Haarlem, Heerenveen, Heerlen, Den Helder, Helmond, Hengelo, 's Hertogenbosch, Hilversum, Hoogeveen, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Meppel, Middelburg, Nijmegen, Roermond, Roosendaal, Rotterdam, Schagen, Schiedam, Sittard, Sneek, Tiel, Tilburg, Utrecht, Venlo, Zutphen en Zwolle.

De stroken van deze PTT-machine zijn, behalve aan het nummer, herkenbaar aan het ontbreken van een afzender (postbusnummer of adres), hetgeen in strijd is met de PTT-voorschriften.

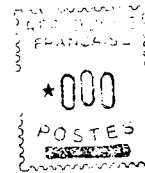
3.4 FRANKRIJK

Dhr. van Leeuwen stuurt de volgende aanvulling op mijn loketstroken-overzicht:
CAMP-loketmachines

- a) P -strook, met departement, arabische maandaanduiding, uur rechts
- b) P1-strook, zonder departement, romeinse maandaanduiding, uur rechts
- c) P1-strook, met departement, romeinse maandaanduiding, uur rechts
- d) P2-strook, met departement, romeinse maandaanduiding, uur rechts
- e) P2-strook, zonder departement, romeinse maandaanduiding, uur rechts (zonder H)
- f) P3-strook, met departement, arabische maandaanduiding, uur rechts
- g) PR-strook, zonder departement, romeinse maandaanduiding, uur rechts (zonder H)

SATAS-loketmachines

- a) LS met kenmerk SD
- b) LS met rode balk i.p.v. kenmerk + nummer

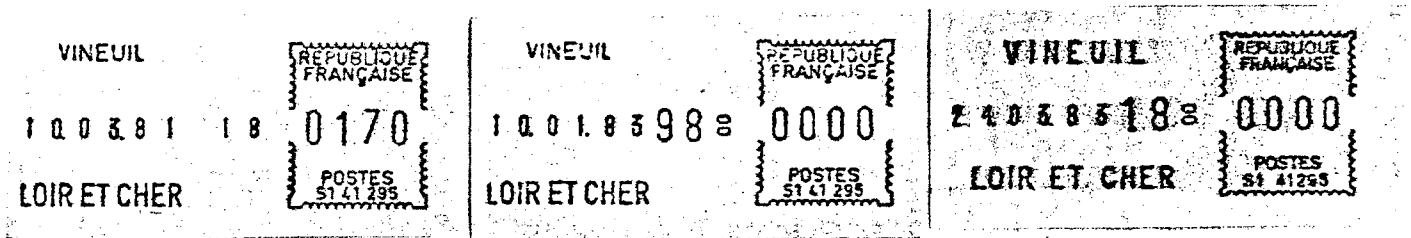

Afb.13 SATAS-LS met rode balk

FRAMA-loketmachines

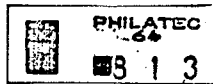
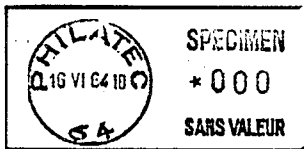
De oorspronkelijke proefserie (met klein uur) is vervangen door het seriemodel met groot uur en minuten-aanduiding. De vervanging is in twee stappen verlopen

- a) eerst werd het oude cliché geplaatst in het nieuwe seriemodel, waardoor de datum + waarde-bedrukking werd vernieuwd maar het raamcliché (plaatsnaam + landsnaam + machinenummer) bleef
- b) daarna werd ook het cliché vervangen, waarbij de plaatsnaam anders gegraveerd is (afb.14).

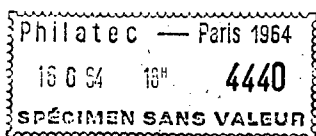

Afb.14 FRAMA-loketstroken Vineuil: 3 typen

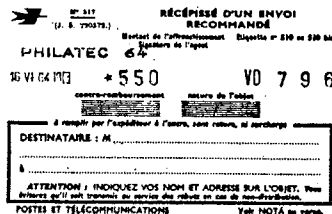
Ook bij de Franse posteries staat de technische ontwikkeling niet stil. Verscheidene postkantoren hebben al loketmachines, waarmee de zonder zegels aangeboden brieven en pakketten machinaal kunnen worden gefrankeerd, terwijl een nog doelmatiger machine tevens het aantekenstrookje produceert en het ontvangstbewijsje van een aangekend stuk van nummer, datum en kantoornaam voorziet. Enkele afdrucken van Philatec-demonstratiemachines kunnen hierbij worden afgebeeld.

Waardestrookje van een loketmachine, die gelijktijdig een aantekenstrookje produceert en het ontvangstbewijsje afstempelt (links boven).
Type van een aantekenstrookje dat in werkelijkheid bij het blokje links de letter R en voorts de plaatsnaam bevat (rechts boven).
Ontvangstbewijsje voor een aangekende zending dat met plaatsnaam, datum, frankiebedrag en registratienummer wordt gestempeld (alles in rode kleur) (rechts onder).

Afdruk van een loketmachine die stroken met verstelbare waarde-aanduiding (in dit geval Fr. 44,40) levert om op ongefrankeerde stukken te plakken.

Juli 1964 327

Dhr. Rutten gaf mij nevenstaande fotokopie uit het Maandblad van Juli 1964, waaruit blijkt dat 20 jaar geleden al aandacht besteed werd aan loketstroken!

Op het congres van de Socialistische Partij in Bourg en Bresse was ook een speciale GAPA-loketmachine G1 PC01053 in gebruik.

De totale verkoop van deze GAPA-machine bedroeg Fr. 599,95

3.5 BELGIË

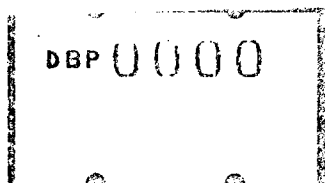
De FRAMA-loketstrook P-2147 uit Charleroi blijkt een T-strook (T=Taxe)=Portstrook te zijn ;

Overzicht automaatstroken West-Duitsland

In dit overzicht worden de automaatstroken en loketstroken van West Duitsland besproken, omdat de stroken van de Munt-automaat en de Loket-terminal identiek zijn.

Proefperiode en aankondiging

Bij de firma Klüssendorf in Berlijn zijn enkele proeven genomen met de muntautomaat. Er bestaan enkele (interne) proefdrukken (afb.1).

Afb.1 Proefdruk Klüssendorf

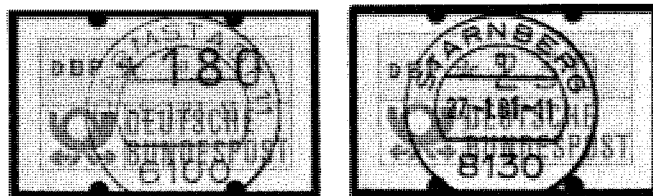
Afb.2 MUSTER-AS

De Duitse Bundespost verstuurt in november 1980 "MUSTER"-automaatstroken (oplage ca. 350 stuks) in de waarde 60 Pf (afb.2) met een persbericht waarin de plaatsing van 15 Klüssendorf-automaten wordt aangekondigd in januari 1981.

De Duitse automaatstroken kunnen via de Versandstelle in Weiden (gespecialiseerd in AS) besteld worden en zijn vanaf 2 januari 1981 geldig.

De Klüssendorf-automaten zijn geplaatst bij de volgende postkantoren:

05-1-1981	6100	Darmstadt-11
06-1-1981	6100	Darmstadt-1
07-1-1981	6000	Frankfurt-11
08-1-1981	6000	Frankfurt-75
09-1-1981	6000	Frankfurt-70
13-1-1981	5300	Bonn-1
14-1-1981	5300	Bonn-2
15-1-1981	5000	Köln-1
20-1-1981	2400	Lübeck-101
21-1-1981	2400	Lübeck-Travemünde
22-1-1981	2190	Cuxhaven-1
27-1-1981	8130	Starnberg
28-1-1981	8000	München-32
29-1-1981	8240	Berchtesgaden-2

Afb.3 AS met 1e dag stempel

In afwijking van de gepubliceerde gegevens in het persbericht worden slechts 14 automaten geplaatst. Het postkantoor Köln-1 ontving in plaats van twee automaten (Hauptpostamt en Hauptbahnhof) slechts één automaat bij het hoofdpstkantoor.

De Klüssendorf-automaat werd niet bij het postkantoor Lübeck-1 geplaatst, zoals aangekondigd, maar bij het postkantoor(tje) Lübeck-101.

Bij sommige gelegenheden werd *tijdelijk* een Klüssendorf-automaat geplaatst:

01-4-1981 t/m 08-4-1981	Hannover Messe 1981
21-4-1982 t/m 28-4-1982	Hannover Messe 1982
28-4-1982 t/m 02-5-1982	Briefmarkenmesse Essen 1982
13-11-'82; t/m 17-11-'82	Philatelia Hannover 1982
13-4-1983 t/m 20-4-1983	Hannover Messe 1983
16-6-1983 t/m 19-6-1983	Lympurga Limburg 1983

Afb.4 AS met speciaal stempel

Technische gegevens Klüssendorf-automaat

De twee meter hoge Klüssendorf-automaat is voorzien van 20 keuzeknoppen:

14 verschillende waarden voor 1 x afgifte:

10 -40 -50 -60 -80 -90 -100 -120 -140 -150
180 -210 230 -280 Pf

3 knoppen voor 5x afgifte van 40 -50 -60Pf

3 knoppen voor 10x afgifte van 40-50 -60Pf.

Verder is er een correctietoets om een vergissing te herstellen. Links naast de correctietoets bevindt zich een inworpgleuf die alle munten van 10 Pf tot 5 DM in willekeurige volgorde opneemt.

De muntproever controleert de munten en sommeert tot 30 munten (maximaal).

Op 1 juli 1982 werden op grond van een portoverhoging enkele waarden veranderd:

de knoppen 40-90-140-150-180-210-230 werden vervangen door 20-70-110-130-190-250-300 Pf.

De meervoudige afgifteknoppen bieden vanaf 1 juli 1982 de volgende mogelijkheden:

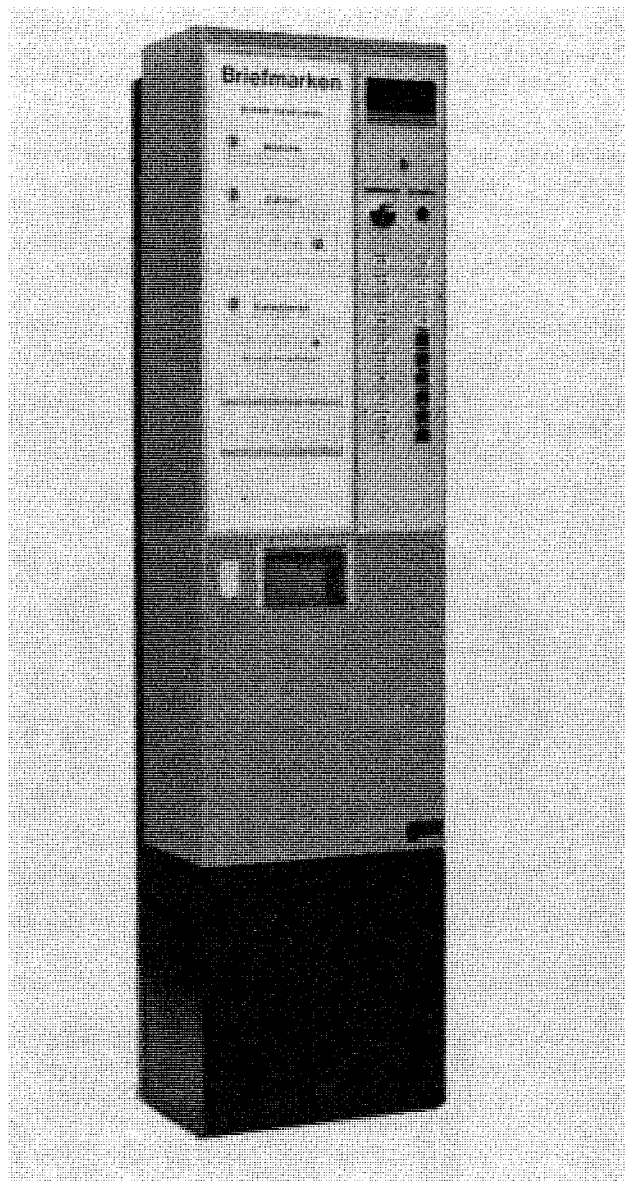
3 knoppen voor 5x afgifte van 20-60-80 Pf

3 knoppen voor 10x afgifte van 10-50-80 Pf.

Hoe werkt zo'n Klüssendorf-automaat ?

De klant kiest uit de 14 verschillende waarden (1x knop) of de 6 meervoudige afgiften (5x of 10x knop) en drukt op de gewenste knop. Het te betalen bedrag wordt in de LED-display aangegeven; de klant betaalt met munten van 10 Pf tot 5 DM het bedrag.

Na volledige betaling wordt de gewenste waarde op de AS-voordruk aangebracht en de AS uitgeworpen. Teveel betaalde bedragen worden in de vorm van 10 Pf en 1 DM-munten teruggegeven. In geval van storingen of vastgestelde fouten door de microprocessor gaat de automaat "buiten werking". De fout wordt d.m.v. een cijfercode op de display aangegeven, die bedekt is met het "buiten werking"-bordje.

Afb.5 Klüssendorf-automaat

De Duitse automaatstroken hebben om de 5 zegels aan de achterzijde een nummer (0005 -2000). De automaat bevat een rol met 2000 voordrukken; de nieuwe rol begint met rugnummer 2000, maar deze AS wordt gebruikt voor de verplichte proefdruk met 0000-waarde.

Deze proefdruk wordt opgeplakt, opgestuurd en vernietigd.

Het laagste rugnummer is 0015, omdat de automaat blokkeert als er nog 12 à 13 voordrukken van de rol over zijn. Door middel van een truc kan men toch aan lagere nummers 0010 en 0005 komen: wanneer men na nummer 0015 een 10x knop voor 40, 50 of 60 Pf-AS drukt, dan verkrijgt men ook de rugnummers 0010 en 0005.

Speciale stempels

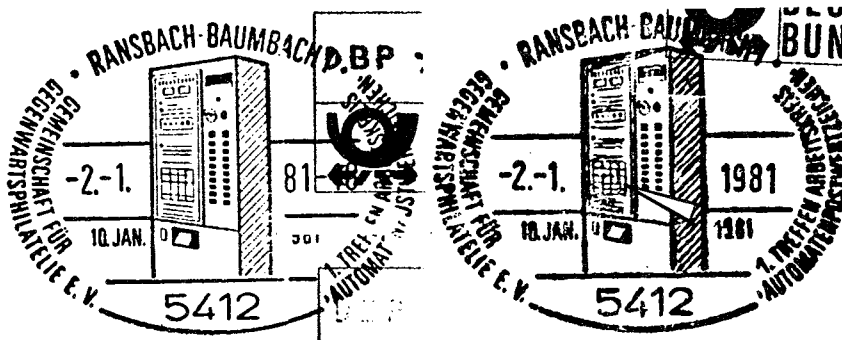
De "Gemeinschaft für Gegenwartphilatelie" heeft ter gelegenheid van de eerste bijeenkomst van hun werkgroep op 10 januari 1981 in Ransbach-Baumbach een speciaal stempel laten vervaardigen. Dit speciale stempel (afb.6) was verkrijgbaar van 2 t/m 10 januari 1981 en werd veel gebruikt als eerste dag stempel voor de eerste AS-serie.

Na de tariefsverhoging van 1 juli 1982 werd een tweede bijeenkomst in Ransbach-Baumbach gehouden op 3 juli 1982. Ook nu was er een speciaal stempel, waar veel gebruik van werd gemaakt voor

- 125.000 maximumkaarten
- 140.000 eerste dag bladen
- 32.000 aangetekende brieven
- 12.000 expresse brieven

De laatste tijd worden vervalsingen van deze gelegenhedenstempels aangetroffen (ook in rood). Herkenningspunten van de vervalste stempels:

stempel 2 - 1- 1981: extra lijntje in tarieventabel
 stempel 1 - 7 -1982: geen punt achter maand 7

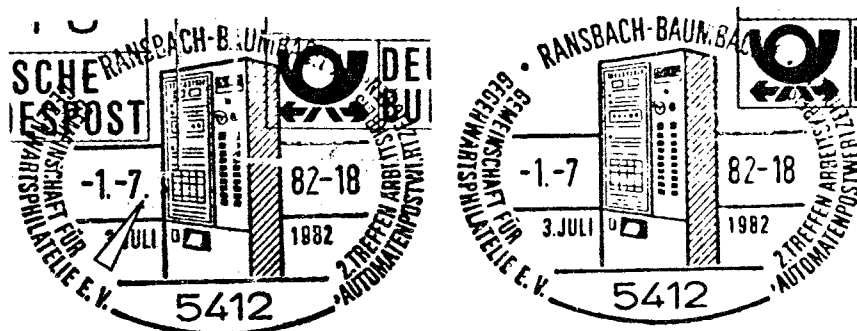

Afb.6 Speciale Ransbach-Baumbach-stempel
 echte stempel

vervalste stempel

extra lijntje (vals!)

Afb.7 Speciale Ransbach-Baumbach-stempel 1 juli 1982
 echte stempel (met punt)

vervalste stempel

Varianten automaat- en loketstroken

De proefautomaten leveren nogal wat misdrukken:

a) Dubbeldrukken en meervoudige druk van de waarde

De dubbeldruk van de waarde-aanduiding ontstaat doordat de al bedrukte AS er niet uitvalt, maar nogmaals bedrukt wordt ten gevolge van elektrostatische lading.

De rollen met voordrukken worden daarom vooraf met een anti-statische spray behandeld.

b) Gomdrukken.

Als een rol verkeerd wordt ingelegd kan druk op de gomzijde optreden.

c) Versneden en gedecentreerd gesneden automaatstroken.

- d) 0000-proefdrukken bij het inleggen van een nieuwe rol of na een reparatie.
- e) Automaatstroken met doorgesneden rugnummer.
- f) AS met *blauwe* waardeopdruk.

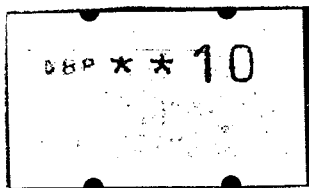
Een monteur verving een versleten *zwart* lint door een *blauw* "schrijfmachine"lint bij de Klüssendorf-automaat van 8000-München-32.

In de periode 20 augustus 1982 (ca. 14.30) tot 23 augustus 1982 (ca. 8.30) werden ongeveer 6000 automaatstroken met BLAUWE waardebedrukking getrokken.

Het postkantoor München-32 (girokantoor) was in het weekend bemand en er zijn op zaterdag en zondag drie nieuwe rollen met AS-voordrukken ingezet.

Maandagmorgen herstelde de monteur zijn fout en verwijderde het blauwe lint.

De "blauwe Münchener" zijn gezochte automaatstroken en géén beschonken bewoners van München!

Afb. 8 Dolle drukeenheid   Afb. 9 Gomdruk   Afb. 10 Versneden AS   Afb. 11 0000-waarde

LOKETSTROKEN   WEST   DUITSLAND

De Duitse PTT neemt een proef met "Schalter-terminals", een ingewikkelde elektronische opstelling met als basisuitrusting: een toetsenbord, beeldscherm, weegschaal en drukeenheid.

Via het toetsenbord geeft de loketbeambte opdrachten en aanwijzingen aan de computer.

De automatische weegschaal geeft het gewicht door aan de rekeneenheid, waar het tarief wordt bepaald aan de hand van de verstrekte gegevens over bestemming en soort verzending en de drukeenheid opdracht krijgt de strook met de juiste frankering te bedrukken.

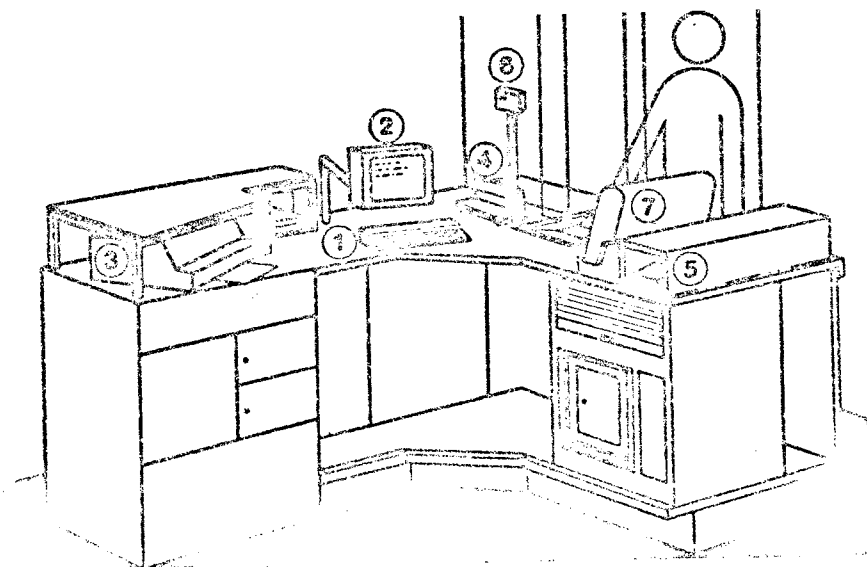
De loketstroken zien er hetzelfde uit als de automaatstroken; alleen kunnen hier ALLE waarden tussen 00,05 en 99,95 DM gedrukt worden.

Via de Versandstelle in Weiden zijn wederom vooruitbestellingen verstuurd. Men kon zelf de gewenste waarden kiezen; als voorbeeld worden de waarden 5 - 55 - 65 - 85 - 135 Pf aangegeven.

De nieuwe AS / LS worden vanaf 27 september 1982 geldig voor frankering.

De proefneming met "Schalter-terminals" wordt uitgevoerd aan de postkantoren:

7 - 10 - 1982	6200	Wiesbaden-1
9 - 02 - 1983	5300	Bonn-2
3 - 06 - 1983	3000	Hannover-1

De loket-terminal is ontstaan in samenwerking van ingenieurs van PTZ-Darmstadt en 4 fabrikanten:

- weegschaal met digitaal-aflezing (Bizerba)
- automaat-loketmachine (Klüssendorf)
- geldteruggave (NCR)
- drukeenheid voor recu's en toetsenbord + beeldscherm (Siemens)

De directeur van het postkantoor 6200 Wiesbaden bedankte zijn medewerkers voor hun inspanningen bij de in gebruik neming van de eerste loket-terminal d.m.v. onderstaande kaart .

(Een start voor de studiegroep AS-bedankkaarten ?).

Afb.12 Bedankkaart directeur postkantoor Wiesbaden

De eerste serie-cliché's voor de waarde cijfers in de Klüssendorf-automaat werden gegraveerd. Deze cliché's ondervinden veel slijtage en moeten na verloop van tijd vervangen worden. Later heeft men dit cliché vervaardigd via het spuitgiet-procédé en de versleten cliché's in de automaten vervangen.

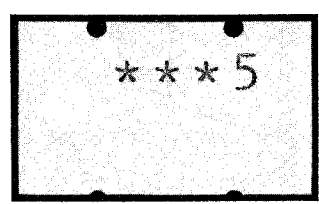
Zo'n cliché (in serie vervaardigd) bevindt zich ook in de loket-terminals. Bij nauwkeurige beschouwing van de cijfertypen blijken kleine verschillen tussen de 2 en 5 van oude en nieuwe cliché te bestaan.

Afb. Cijfertypen 2 en 5
links oude type munt-automaat
rechts nieuwe type uit loket-terminal

Proefdrukken uit de loket-terminal

Om het personeel voor de loket-terminal op te leiden wordt in het postlaboratorium (PTZ) in Darmstadt geoefend met de loket-terminal. Hierbij ontstaan "oefendrukken" van de loketstroken op WIT papier met glanzende gom.

Afb.13 Oefen-loketstrook

P.Houdewind, 25-1-1984

Wat is dit? (een Canadees experiment)

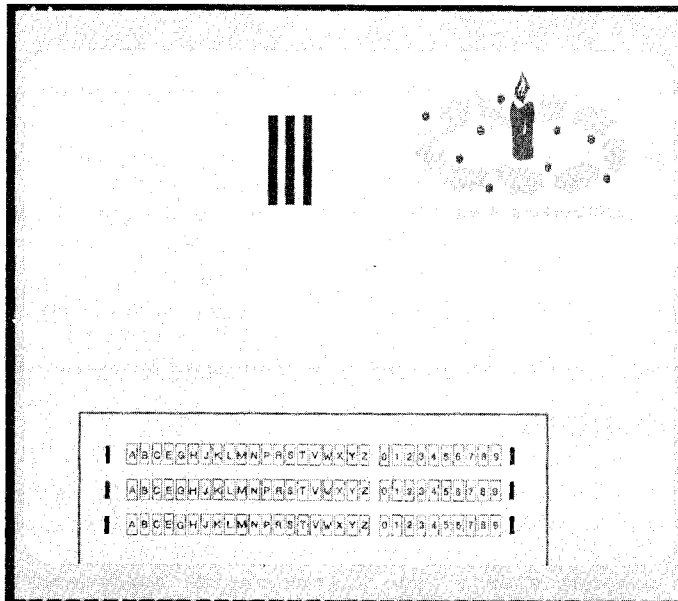
Wat is het? Een postzegel? Een loketstrook? Of een codeerstrook? Antwoord: alledrie. Deze speciale etiketten, 110 x 88 mm, zelfklevend, werden in Winnipeg (Manitoba) gebruikt tussen 21 november en 17 december 1983, in een automatisch codeerexperiment. De etiketten werden verkocht voor C\$ 6,89 per pakje van 25. Dat komt neer op 27,56 dollarcent per stuk. Vergeleken met het gewone binnenlandse tarief van 32 cent gaf het kopen van de etiketten dus een besparing van 16%. Dat was opzettelijk gedaan om de Winnipeggers aan te moedigen deze etiketten te kopen. De etiketten waren ook elders bij de filatelistische loketten verkrijgbaar. Opzettelijk was ook het tijdvak: juist toen iedereen bezig was kerstkaarten te schrijven naar alle vrienden, familie en bekenden.

We hebben hier te maken met een bijzonder soort postzegel. Tenminste, het kerstkransje met de woorden 'Canada Postage - Postes' heeft alle eigenschappen van een postzegel. Verkocht door de Post ter kwijting van het posttarief binnenland enkeltarief brief of briefkaart. Het kerstmotief heeft ook, net als alle postzegels, een verticale gele fosforbalk, 25 mm lang en 3 mm breed, uiterst rechtsboven op het etiket. Verder nog de drie zwarte balken, gebruikt om het stuk in de juiste positie te krijgen voor de automatische afstempeling. Er zijn twee afstempelingen gevonden: beide met de 'kleinrond' Winnipeg 10 XII 1983 links, en een opwekking tot het gebruik van postcode op de 'vlag' rechts. De vlag bestaat òf uit een rechthoekig kastje met 'postal CODE' en daaronder 'CODE postal'; òf uit een drieregelig stempel zonder kastje met 'postal CODE po', 'CODE postal CO', en 'tal CODE postal'.

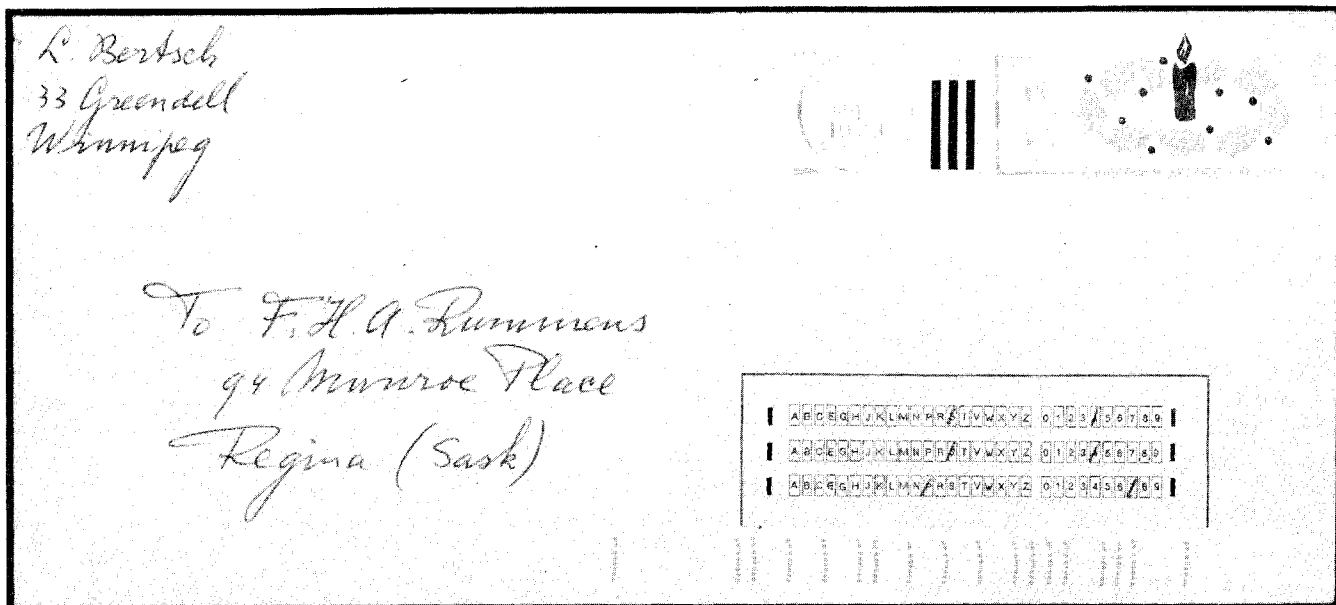
De onderste helft van het etiket vormt echter een codeerblok, waar de gewenste code aangestreept moet worden. De normale code in Canada is van het type ANA NAN (A=alfabet, N=nummer), twee groepen van drie dus. Maar bij het automatisch inlezen heeft de code het formaat AN AN AN, met dien verstande dat als de letters N, P, T, W of Z in de code voorkomen, de volgorde in die groep van AN naar NA omschakelt. Het centreren van de code geschiedt via de zwarte balkjes links en rechts op het codeerblok.

Het alfabet bestaat uit 20 letters, de D, F, I, O, Q en U zijn weggelaten, aangezien ze teveel lijken op andere letters, zoals E en V, of op de cijfers 0 en 1. Winnipeg heeft drie 'Optical Character Readers' oftewel OCR's.

Uit het oranje balkje, 2 mm links van de oranje codeerbalkjes, leiden we af dat OCR 1 is gebruikt. Eén envelop arriveerde zonder OCR identifikatie, maar dit zal wel een fout zijn geweest, gezien het feit dat de balkjescode hopeloos fout was in dit geval. Van de 25 verzonden enveloppen werden er drie in het geheel niet gezien door het codeerproces. Negen enveloppen vertoonden het gele, dwarsgeplaatst identifikatie merkje (B1, B24, B31 en dergelijke) van de handcodeerders, die echter alle besloten dat ze de etiketcode niet konden lezen, en dus de envelop ongecodeerd verder stuurden. De postcode was met opzet achterwege gelaten in het adres. Van de dertien die door een OCR gingen, waren er zegge en schrijve drie die de correcte code S4S 4P7 kregen. Alle anderen vertoonden minstens één fout (vijfmaal S4S 4P8), soms twee fouten (tweemaal S4T 4P8 en tweemaal S4S 5P8) en een enkele volkomen wilde: VOG 2E0. Deze laatste was degene die geen OCR identifikatie droeg.

Het ziet er dus naar uit, dat het experiment niet bepaald een succes is. Het herprogrammeren van een OCR is één ding, maar scheidend vermogen is een tweede. Dus of de hokjes moeten verder uit elkaar (met de kans dat het veld dan te groot wordt om in zijn geheel gelezen te worden) of een fundamentele verbetering betreffende het scheidend vermogen moet gevonden en aangebracht worden. We zullen het laatste hierover nog niet gehoord hebben.

Wilt u meer informatie hierover, schrijf dan naar
F.H.A. Rummens, 94 Munroe Place, Regina (Sask), S4S 4P7. Canada
en schrijver dezès zal zijn best doen om de gevraagde informatie te vinden.

*****

Advertenties

GEVRAAGD. Voor het schrijven van een artikel in ons bulletin: ter inzage of fotokopie, boekjes met afwijkingen in het kaftmotief, zoals kwartslag gedraaid telblok, de kaftvarianten en alle andere plaatfouten van het kaftmotief.

Ik zoek ook nog steeds lege kaffen van de handgemaakte automaatboekjes en alle banderollen van de boekjes 1 tot en met 29.

C.J.H. Matser, Groot Veldsweer 75, 3371 CB Hardinxveld-Giessendam. Tel. 01846-2269.

TE KOOP GEVRAAGD. Voor een buitenlandse relatie. Komplete set van drie enveloppen met Rode Kruis zegels met stempel Kontaktgroep. Zie vorige bulletin.

J.C.A. Hali, Ulenpaslaan 51, 6825 EE Arnhem. Tel. 085-611889

GEZOCHT. ATM en SFG op zakenenveloppen van de wereld, met uitzondering van USA en Canada. Uitsluitend eerste kwaliteit. Tevens zakenenveloppen met slogans ATM SFG en zogenaamde Permits on it. Aanbiedingen aan:

P. Ribbens, Kortenaerstraat 4C, 3814 TL Amersfoort.

AANGEBODEN Automaatzegels (FRAMA), postfris, gestempeld, op brief (FDC's) en eerstedagkaarten van Portugal, België, Luxemburg, Ysland, Frankrijk, Finland en Nederland. Gevraagd idem uit de beginperiode van Zwitserland, Brazilië en Frankrijk.

H.E.M. van Groningen, Dwarsgracht 39, NL 8355 CV Giethoorn.

Wij ontvingen:

Een flesje 'vlekkentovenaar' voor het verwijderen van sticker + kauwgom vlekken, merk: Citin Chemical Products te Leiderdorp/Brussel. Het doel was om te testen of deze vloeistof geschikt is om de plakkerresten die achter blijven op de rolzegels bij het begin van een rol, grondig te verwijderen.

Het lukt goed, maar: bij enkele rolzegels, zowel van het type Jul. Regina, Crouwel, Beatrix en bijzondere uitgiften, laten de kleuren los.

De 'vlekkentovenaar' is dus niet bij alle rolzegels te gebruiken!

Altijd eerst uitproberen op een los zegel zonder nummer!

Overigens jammer dat in Nederland nog steeds de rollen met een plakkertje worden afgewerkt. Wat dat betreft zou PTT in samenwerking met Joh. Enschedé & Zn te Haarlem best eens mogen kijken naar de manier waarop in de B.R.D. een complete rol wordt afgeleverd.

Door die vervelende plakkers is het verzamelen van de 'beginstrippen van de rol' een beetje in onmin geraakt, terwijl deze beginstrippen juist zo interessant zijn vanwege de nummering: 000/495 c.q. 995 waarmee de grootte van een rol wordt aangegeven.

We zullen het weer eens met de heren Deenik en Foppen bespreken.

